

PITYPANG SPORT ÓVODA MOZGÁS-SPORT-EGÉSZSÉG PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025

PEDAGÓGIAI PROGRAM LEGITIMÁCIÓ

Intézmény OM azonosítója: **032936**	**Készítette:** …… **Óvodaigazgató** P.H.
Legitimációs eljárás	
Az óvoda Pedagógiai Programját a nevelőtestület a 2011. évi CXC. tv. 25. § (4) bekezdésében biztosított döntési hatáskörében **…… /2025. (….). határozatszámon elfogadta.** ……..... **Nevelőtestület nevében**	**Tájékoztatásul megkapják:** A **szülői szervezet** /közösség nevében a 2011. évi CXC. tv. 25. § (4) bekezdésében biztosított jogok alapján **…….** **Szülői Szervezet elnöke** Továbbá **A nevelőmunkát segítő alkalmazottak** **……..** **Nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében névaláírás**
A 20/2012. (VIII.31. EMMI rendelet 122. § (9) bekezdésében felhatalmazott általános véleményezési jogai alapján a Szülői szervezet az intézmény Pedagógiai Programját véleményezte, támogatja a működéssel kapcsolatban megfogalmazott helyi szabályokat eljárásrendeket. …… **Szülői Szervezet elnöke névaláírás**	
Óvodaigazgatói nyilatkozat **Az intézmény felelős vezetőjeként nyilatkozom, hogy a ……. Óvoda Pedagógiai Programjában szereplő rendelkezések érvénybelépésével a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség nem hárul.** **…….** **Óvodaigazgató P.H.**	

Budakeszi Önkormányzata, mint az óvoda fenntartója a 2011. évi CXC. tv. 83. § (2) bekezdés i) pontjának felhatalmazása alapján a Pitypang Sport Óvoda Pedagógiai Programját ellenőrizte és meggyőződött arról, hogy az abban foglaltak a jogszabályi előírásoknak megfelelnek. **……** **A fenntartó képviseletében P.H.**	
Budakeszi Önkormányzat a 2011. évi CLXXIX. tv. 10. § (5) bekezdés, 115. § (e) és 116 § (2) pontja alapján a Pedagógiai Programját véleményezte és a benne foglaltakat elfogadásra javasolta. **.....** **A fenntartó képviseletében** **P.H.**	
A dokumentum jellege a 20/2012. EMMI rendelet 82. § (3) bekezdése alapján: Nyilvános Megtalálható: www.pitypangsportovoda.hu	**Érvényes és hatályos:** **2025. szeptember 1-től.** A kihirdetés napjától visszavonásig.
Verziószám: …./2025.	**Készült:** …….. eredeti példányban **Iktatószám:** …….

Tartalomjegyzék

Pedagógiai Program Jogszabályi Háttere és Intézményi Adatok 1

Bevezető 3

Intézmény bemutatása 6

Gyermekkép, óvodakép 8

Gyermekkép 8

Óvodakép 9

Óvodapedagógusaink 11

Pedagógiai asszisztenseink, dajkáink 12

Az óvodai nevelés feladatai 13

Az óvodai nevelés általános feladatai 13

Az egészséges életmód alakítása 14

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 22

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 25

Az óvodai élet megszervezésének elvei 31

Személyi feltételek 31

Tárgyi feltételek 35

Az óvodai élet megszervezése 39

Napirend 40

Az óvoda kapcsolatai 43

Az óvodai élet tevékenységi formái, tartalma, az óvodapedagógus feladatai 47

Játék 47

Verselés, mesélés 54

Ének, zene, népi játék, tánc 58

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 65

Mindennapos mozgás 71

A külső világ tevékeny megismerése. 80

Külső világ tevékeny megismerése – Matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel 87

Munka jellegű tevékenységek 89

A tevékenységekben megvalósuló tanulás 91

A pedagógiai munka tervezése 95

OviKréta 95

Gyermekek fejlődésének nyomonkövetése *97*

Az iskolai tanulási zavarok megelőzését támogató pedagógiai munka *98*

Óvoda-iskola átmenetet segítő program *99*

Gyógypedagógiai ellátás az óvodában *100*

Speciális feladatok az intézményben **108**

Gyermekvédelem az óvodában *108*

Egyéni bánásmód *111*

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN) *113*

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása *116*

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére **117**

A pedagógiai program beválás vizsgálatának mérése, értékelése **119**

Pedagógiai Program Jogszabályi Háttere és Intézményi Adatok

Jogszabályi háttér

Programunk a 363/2012. (XII.17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi (városi) óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, valamint annak módosításait és a városi közoktatási koncepció irányelveit.

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés oktatásának irányelve
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok

Óvoda szabályozó dokumentumai

- Alapító okirat
- Pitypang Sport Óvoda Mozgás-Sport-Egészség Programja
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend

Működési és szakmai tevékenységet meghatározó útmutatók

- Oktatási Hivatal - Országos Tanfelügyelet kézikönyve az óvodák számára
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez (kiegészítőkkel)
- Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Programunk alapelvei

Pedagógiai programunk az érvényben lévő törvényekre és rendeletekre támaszkodik, figyelembe véve a gyermekek alapvető tevékenységeit – mindenekelőtt a játékot –, a helyi sajátosságokat és hagyományokat. Kiemelt célunk a testi és lelki jólét biztosítása, az érzelmi biztonság megteremtése, a szociális önellátó képességek fejlesztése, továbbá a környezettudatos magatartás alapjainak lerakása és az egészséges életmód kialakítása.

Területi hatály	Az Óvoda teljes területére, valamint az intézmény által szervezett, a pedagógiai program megvalósításával összefüggő, óvodán kívüli programok valamennyi helyszínére kiterjed.
Személyi hatály	Az Óvodával jogviszonyban álló valamennyi óvodapedagógus, a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazott, valamint mindazon személy, aki az intézménnyel nem áll jogviszonyban, de részt vesz az Óvoda feladatainak ellátásában vagy megvalósításában.
Időbeli hatály	A kihirdetéstől 2025. szeptember 1-jétől visszavonásig érvényes.

Intézményi adatok

Intézmény megnevezése	Pitypang Sport Óvoda
Intézmény címe	2092 Budakeszi Zichy Péter utca 31.
OM azonosító	032936
Adószám	16935695-2-13
Típus szerinti besorolás	Köznevelési intézmény
Ellátott feladatok	001 óvodai nevelés
Telefonszám	23-451-505
Központi e-mail	pitypangsportovoda@gmail.com
Fenntartó	Budakeszi Város Önkormányzata
Fenntartó címe	2092 Budakeszi, Fő utca 179.
Fenntartó típusa	városi önkormányzat
Férőhelyek száma	274

Bevezető

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira épül, az emberi jogok, valamint a gyermekeket megillető jogok biztosítása érdekében, meghatározza az óvodában folyó pedagógiai munka alapelveit, melyek:

- gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása,
- gyermeket megillető jogok,
- egyenlő hozzáférés biztosítása,
- szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

Az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

A pedagógiai programunk küldetése – filozófiája

A Pitypang Sport Óvoda szakmai hitvallása

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.

Néhány magasabbra tud repülni, mint mások,

de mindegyik a legjobb tudása szerint repül.

Miért is hasonlítanád össze őket?

Mindegyik más.

Mindegyik különleges.

Mindegyik gyönyörű."

(ismeretlen szerző)

Kiemelten fontos pedagógiai elveink

- Gyermekközpontúság
- Érzelmi biztonság nyújtása
- A gyermekek tisztelete, szemléletük alakítása
- A gyermeki személyiség és a másság elfogadása
- Családdal való megfelelő kapcsolattartás.
- Meggyőződésünk, hogy az óvodáknak egyre nagyobb szerep jut, egyre nagyobb szükség van rájuk és kiemelkedő, egyedülálló szerepet töltenek be a 3–7 éves korú gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatásában ebben a szenzitív időszakban. Szeretnénk, ha az óvodánkból kikerülő gyermekek és szüleik szeretettel emlékeznének mindig az eltöltött évekre.
- A pedagógiai program, melyet Ön most a kezében tart, a fent említett elvek alapján, valamint a Pitypang Sport Óvoda nevelési programjának felhasználásával az intézmény nevelőtestületének aktív együtt munkálkodása eredményeként születhetett meg.

- Intézményünk pedagógiai kultúráját az egyéni bánásmódra való törekvés, a gyermekek elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia, az életkornak megfelelő követelmények támasztása, a gyermekek fejlődését biztosító sokoldalú tapasztalatnyújtás jellemzi.
- Nevelőtestületünk vallja, hogy az óvoda nevelő munkája a családdal együtt vállalt közös felelősség, tiszteletben tartva a gyermekek, a szülők és a munkatársak emberi méltóságát és jogait, melynek a gyermek teljes emberré formálását kell szolgálnia.
- Jelen pedagógiai programunk széleskörűen fűzi össze közösségünk tudását, tapasztalatát és jövőt formáló akaratát. Építettünk az elért eredményeinkre, hagyományainkra, értékeinkre, számba vettük lehetőségeinket, hogy megfeleljünk a kor változó követelményeinek, megújítsuk tartalmi munkánkat.

Az óvodai Mozgás – Sport – Egészség programunk fő irányelvei

- Egészséges életmód kialakítása
- Programunk középpontjában az egészséges életmód iránti igények megalapozása áll, amelyet a harmonikus személyiségfejlesztés és a kompetenciák fejlesztése egészít ki, különböző fejlesztő tevékenységekbe ágyazva.
- Iskolai alkalmasság elérése:
- Célunk, hogy óvodáskor végére minden testileg és szellemileg (értelmileg) ép gyermek megfeleljen az iskolai alkalmasság követelményeinek.
- Gyermekközpontú nevelés:
- Fő törekvésünk, hogy a családi értékekre épülő, szeretetteljes és gyermekközpontú óvodai nevelést biztosítsunk.
- Komplex személyiségfejlesztés:
- A gyermekek személyiségének, értelmi és érzelmi életének fejlesztését játékosan, komplex módon valósítjuk meg.
- Egészséges életmódra nevelés:
- Kiemelt feladatunk az egészséges életmódra nevelés színtereinek megteremtése, a gyermekek sokoldalú mozgásfejlesztése, az egészségvédelem, a mozgás, az edzés és a sportolás elősegítése.
- Helyi sajátosságok tiszteletben tartása:
- Célunk, hogy az intézmény helyi sajátosságait, szokásait és egyedi arculatát tovább erősítsük, miközben megőrizzük és tiszteletben tartjuk óvodapedagógusaink módszertani szabadságát.

- Általános irányelvek és alapelvek:
- A program csak általános irányelveket, alapelveket fogalmaz meg, amelyek betartása óvodánk minden pedagógus és nem pedagógus alkalmazottja számára kötelező érvényű.

Intézmény bemutatása

Fotó: *Pitypang Sport Óvoda, Budakeszi*

Budakeszi különleges elhelyezkedésének köszönhetően rendkívül szép környezetben, közvetlenül a főváros szomszédságában található. Az utóbbi időszakban robbanásszerű fejlődés zajlott a városban, mely magában foglalja az oktatási, sport- és egészségügyi intézmények építését, illetve korszerűsítését. Ennek következtében a lakosságszám növekedésével párhuzamosan emelkedik az oktatási-nevelési intézményekbe jelentkezők száma is.

A Pitypang Sport Óvoda részben családi házas, részben lakótelepi környezetben helyezkedik el, és 1977-ben kezdte meg működését. Intézményünk jelenleg 274 gyermek számára biztosít magas színvonalú óvodai nevelést, tizenegy homogén gyermekcsoporttal.

A gyermekcsoportok alapterülete minden előírt szabálynak megfelel. Tágas udvarunkon több részre tagolt játszóterület biztosítja a gyermekek szabad levegőn való tartózkodását. Óvodánk tornateremmel rendelkezik, amelyben jól felszerelt tornaszertár található, így különböző mozgásformák gyakorlására is lehetőség nyílik. Intézményünkben sószoba és három fejlesztő szoba is található. Pedagógiai programunkban kiemelt szerepet kap a mozgás, a sport és az egészség, ezek központi elemek. Általában a gyermekeket a szülők autóval hozzák óvodánkba, amely könnyen megközelíthető, a szülők számára pedig parkoló áll rendelkezésre.

Intézmény nyitvatartási rendje

- Az óvoda 5 napos, hétfőtől péntekig tartó munkarenddel működik, 06:00–17:30 óráig.
- Összevontan 06:00–7:30-ig, illetve 17:00–17:30-ig egy-egy csoportban vannak a gyermekek.

Családok szociális háttere

- A szülők többsége fiatal, nagy arányban magasan képzett, szellemi foglalkozású.
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek aránya minimális óvodánkban.

Nevelési kihívások:

A családi nevelés kiegészítéseként nagyon különböző elvárásoknak kell megfelelnünk.

Az óvoda személyi feltételei

Intézményünkben egy ötven főből álló, szakképzett munkatársi csapat biztosítja a gyermekek mindennapi ellátását magas színvonalon. A nevelőmunka középpontjában magasan képzett, nyitott szemléletű óvodapedagógusok állnak, akik minden újdonságra fogékonyak, folyamatosan fejlesztik önmagukat, és szoros együttműködésben dolgoznak a szülőkkel. A nevelési elveket és pedagógiai célokat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján valósítják meg, miközben az információs és kommunikációs technológiák (IKT) alkalmazásával segítik a gyermekek fejlődését.

A legtöbb csoportban két óvodapedagógus dolgozik, akik délelőttös és délutános műszakban váltják egymást. Mellettük dajka és pedagógiai asszisztens segíti a napi munkát, így biztosítva a gyermekek biztonságát és kiegyensúlyozott fejlődését. A fejlesztési tervet – melyet a csoportnaplóban rögzítenek – összehangolt csapatmunkával, az egész nap folyamán valósítják meg. Az óvodapedagógus párokat úgy alakítjuk ki, hogy hasonló kvalitású, nevelési stílusú és egymással szívesen dolgozó szakemberek kerüljenek egy csoportba, ezzel is erősítve a harmonikus munkakörnyezetet.

Az OviKréta rendszer bevezetésével az intézmény digitális adminisztrációja is korszerűvé vált, amelyhez nemcsak a pedagógusok, hanem a szülők is hozzáférhetnek, így növelve az átláthatóságot és az együttműködést.

A dajkák és pedagógiai asszisztensek aktív nevelőtársai a pedagógusoknak, jelenlétük nélkülözhetetlen a csoportok napi működésében. Az óvodatitkár és a konyhalány bár

közvetlenül nem vesz részt a gyermekek nevelésében, munkájukkal jelentős mértékben hozzájárulnak az óvoda zavartalan, jogszerű és biztonságos működéséhez.

Szakmai támogatás és bővítés

Budakeszi Város Önkormányzatának Képviselőtestülete hozzájárulásával a 2016/2017-es nevelési évtől megnövekedett dolgozói létszám lehetővé tette, hogy az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek ellátása még magasabb szakmai színvonalon valósuljon meg.

A kötelező létszámon felül az óvoda nevelőtestületéhez tartozik:

- két félállású logopédus,
- egy félállású óvodapszichológus,
- egy félállású gyógypedagógus.

A szakmai segítő munkát a gyermekek aktuális igényeihez igazítják, folyamatos konzultációval az óvodapedagógusokkal és a szülőkkel. Az óvoda szakmai színvonalát team munkával, közösen erősítik, ezzel is biztosítva, hogy minden gyermek a neki leginkább megfelelő támogatást kapja.

Munkakör	Létszám	Megjegyzés
Pedagógusok	20 fő óvodapedagógus	Főállású
Gyógypedagógus	1 fő	Félállású
Óvodapszichológus	1 fő	Félállású
Logopédus	2 fő	Félállású
Pedagógiai asszisztens	9 fő	6 fő teljes állású, 3 fő félállású
Dajka	11 fő	Pedagógiai munkát segítő dolgozók
Óvodatitkár	1 fő	Pedagógiai munkát segítő dolgozók

Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások – beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is – együttesen határozzák meg.
- E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.
- Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődőn, s meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
- Óvodába lépésük első pillanatától fogva egyéniségük figyelembevételével neveljük őket, szem előtt tartva, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének segítését és a pedagógusok rendelkeznek a megfelelő információkkal, továbbá alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő és oktató munkájukban.

Óvodakép

- A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvoda pedig a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, amely kiegészíti a családi nevelést a harmadik életévtől az iskolába lépésig.
- Az óvoda személyi, tárgyi és pedagógiai környezete biztosítja, hogy a gyermek fejlődése és nevelése a lehető legmegfelelőbb feltételek mellett történjen.
- Miközben az óvoda ellátja óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit, a gyermekekben kialakulnak a következő életszakaszhoz, a kisiskolás korhoz szükséges belső pszichikus feltételek.
- Az óvodai nevelés célja a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, a személyiség kibontakozásának támogatása, a hátrányok csökkentése, mindezt az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátásának figyelembevételével.

- Alapelv az óvodai nevelésben, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi; a nevelés elősegíti a személyiségfejlődést, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozását; a pedagógiai hatások igazodnak a gyermek személyiségéhez.
- Az óvoda gondoskodik a gyermeki szükségletek kielégítéséről, derűs és szeretetteljes légkör megteremtéséről, a testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus fejlesztéséről, valamint a közösségben végezhető sokszínű, az életkornak megfelelő tevékenységekről, különös figyelemmel a szabad játékra. Ezeken keresztül közvetíti a megfelelő műveltségtartalmakat és emberi értékeket, és biztosítja a szükséges személyi és tárgyi környezetet a gyermek egészséges fejlődéséhez.
- A nemzetiségi gyermekek óvodai nevelése során biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, a nemzeti identitás erősítését, a hagyományok átörökítését, a nyelvi nevelést és a multikulturális integráció lehetőségét.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése során szintén biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és társadalmi integrációját.

Az óvodai nevelésünkben az alapelv:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk,
- kiemelt feladatunk a nevelést, tanítást segítő eszközök és módszerek leghatékonyabb kiválasztása, rugalmas alkalmazása.

Az óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra,
- testi, szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető szabad játékra; ezen tevékenységeken keresztül az

életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak közvetítéséről,

- a gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről,
- a sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődéséről, fejlesztéséről az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is), a hátrányok csökkentéséről,
- a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulásáról.

Óvodapedagógusaink

A pedagógus személyisége meghatározó a gyermek számára, a nevelőmunka kulcsszereplője. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

- Őszintén szereti és tiszteli a gyermekeket, rendelkezik a gyerekek iránt megnyilvánuló, együtt érző, oda- és ráfigyelő magatartással, ismeri a rábízott gyermekek életkori szükségleteit.
- Nyugodt, szeretetteljes nevelési légkört, esztétikus nevelési környezetet biztosít, gondoskodik a gyermekek testi épségének megóvásáról.
- Teljes odafordulással fogadja a gyermeki kérdéseket, azokra mindig reagál.
- A nevelési körülmények kialakításával biztosítja a gyermeki önállóság kibontakoztatását.
- A Pedagógiai Programunk szellemében választja meg nevelési módszereit, eszközeit.
- Tiszteletben tartja a gyermek és a szülő jogait.
- A gyermek fejlődését nyomon követi, erről a szülőt tájékoztatja.
- Folyamatos tevékenységet biztosít a gyermekek fejlesztéséhez.
- A gyermekek fejlesztésében a nevelés elsődlegességét biztosítja.
- A gyermekekkel elsajátíttatja a közösségi együttélés szabályait, illetve a helyes viselkedési normák betartására neveli őket.
- Szakmai önállóságát, döntéseit a gyermekek fejlesztése érdekében legjobb tudása szerint alkalmazza, hozza meg.
- Legjobb tudásával segíti az eltérő fejlődési ütemű gyermekek felzárkóztatását, alkalmazza a differenciált, egyéni fejlesztést, módszereit változatosan alkalmazza a sajátos nevelési igényű, és a tehetséges gyermekekre egyaránt.

- Használja (célnak megfelelően) az óvodában alkalmazható digitális eszközöket, képességfejlesztési segédanyagokat.
- Segítséget nyújt a családoknak nevelési problémáik megoldásában – a gyermek egészséges fejlődésének érdekében.
- Használja a modern információfeldolgozási eszközöket, példát mutat az infokommunikációs eszközök óvodában indokolt alkalmazására.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.
- Tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal.
- Együttműködik munkatársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (jeles nap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- Megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Kapott/felmerülő feladatait, problémáit önállóan, az óvoda működési rendjének, munkaköri leírásának megfelelő módon kezeli, intézi.
- Munkatársaival és a szülőkkel őszinte, korrekt, jó partnerkapcsolatot alakít ki, etikusan viselkedik az óvodán belül és kívül.
- Saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti.
- Továbbképzi magát, igénye van az önképzésre.
- Tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját.
- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.

Pedagógiai asszisztenseink, dajkáink

A pedagógiai asszisztens és a dajka az óvodapedagógusok munkáját közvetlenül támogatják, tevékenységük szorosan összehangolt az óvodapedagógusokéval. Feladatuk az óvodáskorú gyermekek gondozásának segítése az óvodapedagógus irányítása alapján, a

gyermekek közvetlen és tágabb környezetének tisztán tartása, valamint az étkeztetéssel kapcsolatos feladatok ellátása.

- A pedagógiai programban meghatározottak szerint, az óvodapedagógus irányításával aktívan részt vesznek a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátásában.
- Munkájuk során a gyermekek érdekében támogatják az óvodapedagógusokat, és szoros együttműködésre törekednek velük.
- Feladataikat példaértékű kommunikációval, gondoskodó szeretettel és szakértelemmel végzik, biztosítva a gyermekek szükségleteinek teljes körű kielégítését.
- Ismerik a gyermekek életkori sajátosságaiból eredő nevelési feladatokat, amelyeket az óvodapedagógusokkal összhangban, egységes szemlélet és elvárások alapján látnak el.
- A gondozási feladatokat az óvodapedagógusok útmutatásai szerint végzik.
- Munkájukat pontosság, megbízhatóság, türelem és segítőkészség jellemzi.
- Tiszteletben tartják a gyermekek méltóságát, jogaikat és egyéni különbözőségüket.
- Kedves, nyílt, gyermekszerető, példaértékű magatartás jellemzi őket.
- Együttműködők a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.
- Igényesek saját és környezetük higiéniájára.
- Feladatuk az óvodai környezet rendjének és tisztaságának fenntartása.
- Betartják a gyermekekkel kapcsolatos titoktartási kötelezettségüket.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés célja az óvodáskorú gyermek testi, lelki és értelmi fejlesztése.

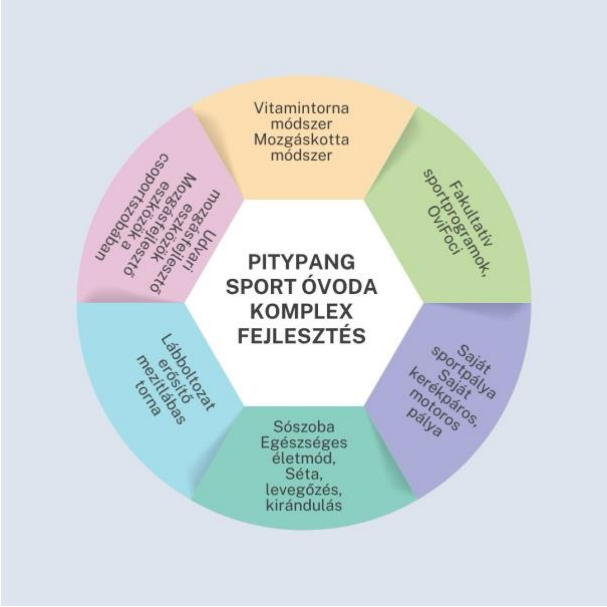
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Kiemelve:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése

- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés – különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése –, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a hatékony kommunikációhoz. Ezen nevelés hozzásegíti a gyermeket azon készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.

- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés (különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése), a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Cél

Az egészséges, biztonságos, szeretetteljes légkör és környezet biztosításával, valamint annak folyamatos alakításával a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése, figyelembe véve életkori és egyéni sajátosságaikat.

Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése:
- Ez elősegíti a növekedést, fejlődést, hozzájárul az egészség megőrzéséhez, valamint az egész személyiség kialakulásához.
- Folyamatos megfigyelés:
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének támogatása, a gyermek testi képességeinek fejlesztése, egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése érdekében.

- Egészséges életmód szokásainak kialakítása:
- Testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak formálása, valamint a gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése jelentősen befolyásolja a gondozás hatékonyságát.
- Környezettudatosság megalapozása:
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása, környezettudatos magatartás elősegítése.
- Szakemberek bevonása:
- Szülőkkel és óvodapedagógusokkal együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása. Az egészség szomatikus, pszichikus és szociális harmóniát jelent.

Egészséges, biztonságos környezet megteremtése

Cél: Az egészséges életmód feltételeinek biztosítása, az egészséges életmód igényének kialakítása

Feltételek:

- Az óvoda udvarán zárható kapuk találhatók, a szülők figyelmét felhívjuk ennek jelentőségére.
- Az udvari játszóterületeken fák, díszbokrok, zöldsövény, ivókút, szemétgyűjtők kerültek kialakításra, melyeket folyamatosan karbantartunk.
- A gyermekek változatos terepviszonyok, talajburkolatok mellett, biztonságos, EU szabványos játékokkal, ütéscsillapító talajon játszhatnak.
- Az óvodai csoportok számára életkornak megfelelő, szeparált udvarrészeket biztosítunk, amely lehetőséget ad az udvari idő bensőséges eltöltésére.
- A csoportszobák világosak, nagyméretűek, jól szellőztethetőek, balesetmentes, a gyermekek méreteihez igazított bútorokkal felszereltek.
- Változatos játékeszközök, mozgást biztosító eszközök teszik lehetővé a gyermek fejlesztő szabad játékát.
- Minden csoporthoz saját gyermeköltöző és gyermekmosdó tartozik, így lehetőség van a saját felszerelés elkülönítésére, higiénés feltételek betartására.
- Az óvoda tornaterme és az emeleti előtér biztonságos, megfelelő teret biztosít a mozgásos tevékenységek, játékok lebonyolításához.

- Az óvodás korosztály igényeihez, méreteihez igazodó változatos eszközkészlet és speciális mozgásfejlesztő eszközök biztosítják a biztonságos fejlesztést.

Sóterápia óvodánkban

Óvodásaink rendszeresen részesülnek az úgynevezett száraz sóterápia gyógyító hatásában. A sószoba kialakításához parajdi sótömböket használtunk, melyek porózus felületüknek köszönhetően nagy aktív felületet biztosítanak. A gyermekek játék közben, mondókázás, verselés, mesehallgatás, diavetítő nézés vagy drámajátékozás alatt észrevétlenül lélegzik be a ventilációs rendszerrel a levegőbe juttatott sórészecskéket. A sóterápia során a gyermekek immunrendszere erősödik, a szervezet öngyógyító funkciói serkennek, a légutak tisztulnak, csökken a nyálkahártya gyulladása, melyet a szakemberek ajánlanak légúti allergia és asztma tüneteinek enyhítésére, továbbá a sóterápia nyugtató hatása is ismert.

Az egészséges életvitel kialakítása

Az életritmus, gondozási feladatok, mozgás, edzés, pihenés és alvás tudatos megszervezésével, valamint a kapcsolódó gyermeki tevékenységek és szokások kialakításával a nevelő biztosítja a megfelelő életmódot az óvodában.

Cél:

Az egészséges életmód, testápolás, levegőzés, étkezés, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásainak kialakítása. Az életkornak megfelelő, egészséges életmód szokásainak kialakítása. Elengedhetetlen a felnőtt minta és bemutatás – ezek elsajátítása, gyakoroltatása révén a szokások fokozatosan szükségletté válnak.

Feladatok:

A rend iránti igény felkeltése, a tisztaság és az esztétikai érzék fejlesztése kiemelt szerepet kap óvodai nevelésünkben. Az évszakokhoz és ünnepekhez igazodva közösen készítünk esztétikus dekorációkat, amelyek nemcsak a környezetünket szépítik, hanem a gyermekek kreativitását is fejlesztik. Munkára nevelésünk alapja a napos- és felelős rendszer, valamint az egyéni megbízások bevezetése, amelyek főként a közösségért végzett tevékenységeket helyezik előtérbe az óvodáskorban. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelő, helyes életritmust alakítsanak ki, mivel ez biztosítja az egészséges testi és szellemi fejlődést. Ennek érdekében rendszeresen, megszokott időben szervezzük a napi és heti tevékenységeket, mindig figyelembe véve a gyerekek szükségleteit. Ugyanakkor rugalmasan alkalmazkodunk a váratlan eseményekhez és ünnepekhez, hogy mindenki számára kiegyensúlyozott, harmonikus

napirendet biztosítsunk. Nagy hangsúlyt fektetünk az élettani és egyéni szükségletek kielégítésére, valamint a szokás- és szabályrendszer kialakítására, figyelembe véve az életkori eltéréseket. Mindezt szoros együttműködésben valósítjuk meg a családokkal, hiszen a gyermekek harmonikus fejlődéséhez elengedhetetlen a közös értékrend és támogatás.

Pihenés, alvás

A napirendben kiemelt jelentőséggel bír a pihenés és az alvás, amelyhez elengedhetetlen a nyugodt, csendes légkör megteremtése. Ehhez minden gyermek a saját ágyneműjét használja, a pihenés előtt szellőztetünk, kényelmes fekhelyet biztosítunk, valamint levesszük a szoros ruhadarabokat. Nagy hangsúlyt fektetünk a ráhangolódásra és a megnyugvás elősegítésére, amelyet mesemondással, halk zenehallgatással vagy altatódalok éneklésével támogat az óvónő. Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni alvási szokásait, például a kendő, plüssállat vagy alvótárs használatát, illetve figyelembe vesszük, hogy az életkor előrehaladtával a pihenési idő fokozatosan rövidül.

Levegőzés

Az évszaknak és az időjárásnak megfelelően igyekszünk minél több időt a szabad levegőn tölteni. Udvarunkon biztosítjuk a napos és az árnyékos helyeket, különböző talajfelületeket és a nagymozgásos játékokhoz eszközöket, locsolással portalanítjuk az udvart, játszhatóvá tesszük a homokozót. Az udvari játék szabályait naponta tudatosítjuk. Szabad játék, kirándulás, séta, szabad levegőn való rendszeres testmozgás, kezdeményezések, egyéb mozgásos tevékenységek kerülnek szervezésre a szabadban, ezáltal is biztosítjuk a gyerekek légzőszervi fejlődését.

Táplálkozás

A gyermek egészséges táplálása a fejlődés egyik alapvető feltétele, ezért az óvodában kiemelt figyelmet fordítunk a megfelelő étkezés biztosítására. Az óvoda napi háromszori étkezést kínál, amelyet friss zöldségek és gyümölcsök fogyasztásával egészítünk ki. Rendszeres kapcsolatot tartunk a konyhával, és a várható heti étrendet mindig kifüggesztjük a faliújságra, hogy a családok is tájékozódhassanak. Az ételallergiás gyermekek számára, a szülőkkel egyeztetve, speciális étrendet biztosítunk, és tiszteletben tartjuk az egyéni táplálkozási szokásokat is. Az óvodaigazgató engedélyével lehetőség van külső étel behozatalára is. Fontos célunk, hogy a gyermekek elsajátítsák az esztétikus és kulturált étkezési szokásokat: életkoruknak megfelelően megismertetjük velük az étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használatát, a megfelelő testtartást, valamint az étkezési technikákat. Gondoskodunk az

esztétikus terítésről, amelyhez a gyermekek önkiszolgálással, illetve naposi munkával is hozzájárulnak. Ezzel együtt arra neveljük őket, hogy igényük legyen a környezet rendjének megóvására.

Folyadékegyensúly

Fontos feladatunk a gyermekek napközbeni folyadékpótlásának biztosítása. Játékidőben minden gyermek a saját, jellel ellátott kulacsából ihat vizet, míg az étkezések alkalmával pohárból fogyasztják az italokat a nap folyamán.

Testápolás

Az óvodapedagógus feladata, hogy a napirend keretei között elegendő időt biztosítson a gondozási teendők egyéni tempó szerinti elvégzésére. A tisztálkodási folyamatot helyes sorrendben és technikával, az egészségügyi szokások megismertetésével tanítja meg. A test tisztántartása magában foglalja a bőr, a haj, az érzékszervek, a körmök ápolását, valamint a ruházat higiéniáját is. Kiemelt hangsúlyt helyezünk a közvetlen környezet tisztántartásának igényére. A megvalósítás során a fejlettségnek megfelelően segítjük a gyermekeket, fokozatosan kialakítva önállóságukat. Differenciálás keretében az igény szerint képi megerősítést, folyamatábrát alkalmazunk. Az állandó feladatok mellett alkalomszerű teendők is adódhatnak, például járványos megbetegedések esetén fertőtlenítés.

Öltözködés

Az óvodai öltözet kényelmes ruha, időjárásnak megfelelő udvari viselet, biztonságos cipő, tornafelszerelés. A váltóruha biztosítása a szülők feladata. Az öltözködés során alakítjuk a gyermekek ízlését, önállóságát. Elsajátíttatjuk az öltözködés helyes sorrendjét, a gyermekeket szoktatjuk ruházatuk és az öltöző rendben tartására. Differenciálás keretében az arra igényt tartó gyermekek számára a képi megerősítést, folyamatábrát alkalmazunk az öltözködés során is.

Egészségvédelem

Célunk az egészséges testi-lelki harmónia létrejöttének elősegítése és megőrzése.

Elsődleges feladatunk a gyermekek környezetének tisztántartása, portalanítás, folyamatos levegőcsere, fertőtlenítés, a higiénés szabályok betartása, fertőző betegség esetén azonnali intézkedés. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni betegségeit (allergia, krupp, asztma, egyéb érzékenység). Időjárásnak megfelelően, rétegesen legyenek felöltözve. Mindennap megfelelő mennyiségű, változatos mozgás lehetőségét biztosítjuk. Megszervezzük a preventív

fogászati ellátást, védőnői szűrővizsgálatot kérünk. A játékeszközök, tornaszerek, használati tárgyak ellenőrzése, karbantartása, a hibák megszüntetése folyamatos. Ügyelünk a gyermekekre vonatkozó balesetvédelmi szabályok betartására.

Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

- Az óvoda dolgozói évente részt vesznek baleset- és tűzvédelmi oktatáson.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodás korú gyermekek is tisztában legyenek a hétköznapi tárgyak (pl. bicikli, mászóka, gyógyszer, olló stb.) által jelentett veszélyforrásokkal, valamint megtanulják, mire kell odafigyelniük a balesetek elkerülése érdekében.
- Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy ha balesetet szenvednek vagy ilyen eseményt látnak, azonnal jelezzék egy felnőttnek.
- A nevelési év során többször – séták, kirándulások előtt, az udvari élet kezdetekor, tornaterem és tornaszerek használata előtt és közben – balesetvédelmi beszélgetéseket tartunk, ahol ismertetjük a veszélyhelyzeteket és a védő-óvó szabályokat.
- A balesetvédelmi ismeretterjesztés módszerei: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv- és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.
- Az ismertetés tényét dokumentáljuk a csoportnaplóban.
- A gyermekbalesetek megelőzésével és bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerülnek rögzítésre.
- Az elsősegélydoboz az előtérben található, tartalmát folyamatosan frissítjük, kirándulásokra magunkkal visszük.
- Az óvoda berendezései és eszközei csak baleset-megelőzési szempontok alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba. Állapotukat folyamatosan ellenőrizzük, az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészítjük ki.

Mozgás – edzettség – sportolás

- Célunk a mozgásra ösztönző környezet kialakításával a gyermekek mozgásigényének fenntartása. A különböző mozgásformák tanításán keresztül a mozgás megszerettetése.
- Az edzettség fejlesztése során feladatunk a gyerekek teherbíró képességeinek, fizikai fejlődésének, ügyességének, ellenálló képességének figyelemmel kísérése, az egyéni sajátosságok figyelembevétele.
- A napi tevékenységek minél több szabad levegőn való megszervezése, a természeti lehetőségek (víz, napfény, levegő) tudatos kihasználása.
- Többoldalú mozgáskészség fejlesztő tevékenység rendszeres végzése.
- Derűs, nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése az edzés során.
- A mozgás és a sport az egész óvodai élet során előtérben legyen, ehhez megfelelő (balesetmentes) hely, idő, és eszköz álljon rendelkezésre az óvoda épületében és a szabadban egyaránt.
- Az óvónőnek modell értékű szerepe van, vegye figyelembe az életkori sajátosságokat és szorosan működjön együtt a családokkal.
- Biztosítson rendszerességet az egészséges életvitel kialakításához.
- Biztosítson mozgáskészség fejlesztő eszközöket, sportfelszereléseket a gyerekeknek.
- Szervezzen jó hangulatú mozgás és spottevékenységeket.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermek védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Egészséges, nyugodt és biztonságos környezet feltételeinek megteremtése.
- Környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Párhuzamos tevékenységek gyakorlásához, elegendő idő, türelmes légkör, rugalmas napirend kialakítása.
- Szakemberek bevonásával – szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozóval, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda családias, bizalmat sugárzó és szeretetteljes légköre alapvetően meghatározza a gyermek érzelmi kötődésének fejlődését. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző vonása, hogy magatartását elsősorban az érzelmei irányítják. Elengedhetetlen, hogy az óvodában a gyermekeket érzelmi biztonság, állandó és következetes értékrend, valamint derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes közeg vegye körül. Ezért kiemelten fontos:

- hogy már az óvodába lépéskor pozitív érzelmi hatások érjék a gyermeket,
- hogy a gyermek és az óvoda dolgozói, illetve a gyermekek egymás közötti kapcsolatait is pozitív attitűd és érzelmi töltet jellemezze,
- hogy az óvoda egyszerre támogassa a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának kibontakozását, ugyanakkor teret engedjen önkifejezési törekvéseinek,
- hogy az óvoda segítse a gyermeket abban, hogy elfogadja és megértse: az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó jelentőségűek a közös élményeken alapuló tevékenységek, melyek során megalapozódnak a gyermek erkölcsi tulajdonságai, mint az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, valamint akarati tényezői: önállósága, önfegyelme, kitartása, feladattudata, szabálytudata. Mindemellett kialakulnak a szokások és normák rendszerei is.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, segít megismerni szűkebb és tágabb környezetét, amely megalapozza a nemzeti identitástudatot, **a keresztény kultúrán alapuló értékrend**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődést. A természetben és az emberi környezetben fellelhető jó és szép dolgokra való rácsodálkozás, ezek megbecsülése szintén fontos cél.

A gyermek magatartásának formálásában az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen fontos az óvoda együttműködése a speciális szakértelemmel rendelkező szakemberekkel, az ágazati jogszabályoknak megfelelően.

Óvodai ünnepek és hagyományápolás

Óvodai életünket átszövik a hagyományok és ünnepek, amelyek kiemelkedő jelentőségű pillanatok a gyermekek és az óvoda számára. A közös élmények erejével teremtjük meg a hagyományokat, közelebb hozzuk a gyermekekhez a szűkebb-tágabb közösség eseményeit.

Cél: Az ünnepeken keresztül közvetítjük az egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok alkalmával felelevenítjük a népi hagyományokat, népszokásokat. Ezek által formálódik a közösség, a gyermek, az óvoda és a család kapcsolata. Az ünnepeket várakozás előzi meg, melybe bevonjuk a gyermekeket is: aktívan részt vesznek az előkészületekben. Az ünnepek fényét emeli a feldíszített óvoda, a vendégvárás öröme. Az érzelmi ráhangolódást mesékkel, versekkel, dalokkal, énekes játékokkal, kézműveskedéssel támogatjuk. A szülők, családtagok is bekapcsolódnak a közös ünneplésbe, a szervezésbe, előkészítésbe és olykor a lebonyolításba is.

Ünnepeink, hagyományaink, projektjeink

- **Születésnapok:** A kisgyermekek számára kiemelten fontos esemény a születésnap megünneplése. Szülői igény esetén a csoportban játékkal, dallal, kis verssel köszöntjük az ünnepeltet, ajándékot is adunk neki. Az ünnepelt süteménnyel, üdítővel vendégelheti meg társait.
- **Szüreti mulatság:** Szeptemberben, a régi népszokásokat felelevenítve szüreti mulatságot rendezünk. A gyerekek szőlőt szemezgetnek, mustot készítenek, táncházban ismerkednek a népi hangszerekkel, népzenével.
- **Magyar népmese és népzene projekt hete**: Különféle népmesék feldolgozása, a népmesék jellemzőinek bemutatása.
- **Állatok világnapja projekt:** Az állatok témakörét járjuk körbe, kiállítást rendezünk az óvodában.
- **Márton nap:** Szent Márton legendájának megismerése, lampionkészítés, színes kézműves programok.
- **Mikulás:** Mikulás napján minden gyermek csomagot kap, a gyermekek versekkel, énekekkel köszöntik a Mikulást, aki ellátogat minden csoportba.
- **Karácsony váró délután, adventi készülődés:** Közös kézműves délután a szülők részvételével, ünnepi díszek, ajándékok készítése, meghitt zenehallgatás, éneklés.
- **Medvehét projekt:** A hét folyamán a „medve” témakörét dolgozzuk fel játékosan, kiállítást is szervezünk az óvoda aulájában.
- **Farsang:** Élőzenés táncmulatság, tréfás játékok, versenyek, jelmezes felvonulás.

- **Március 15.:** A nemzeti jelképekkel, szimbólumokkal ismerkednek meg a gyermekek. Huszárjátékok, ügyességi feladatok, külső kapcsolat a hagyományőrzőkkel.
- **Víz világnapja projekt hete:** A víz fontosságáról, a környezet védelméről komplex, játékos tevékenységeken keresztül tanulnak a gyermekek. Közösen alakítunk ki „vizes", tengeri dekorációt, mindenki kékbe öltözik.
- **Húsvét:** Locsolkodás, közös bábszínházi előadás, csokoládé nyuszi vagy tojás keresés.
- **Föld napja:** Interaktív játékok az aulában és az udvaron, a szelektív hulladékgyűjtés és természetvédelem jegyében, korosztályokra bontva.
- **Anyák napja:** Meghitt játszódélután édesanyáknak, verssel, énekkel, virággal köszöntik őket a gyermekek.
- **Madarak és fák napja:** Projekthét, kirándulás a közeli Mamut fenyőkhöz, madártanösvényhez, vadasparki programok.
- **Pitypang hét:** Minden nap változatos programok: ugrálóvár, csillámtetoválás, koncert, kutyás bemutató, szülői támogatással.
- **Nagycsoportosok búcsúzója:** Május végén, június elején ünnepélyes ballagás, dalokkal, versekkel búcsúztatjuk a nagycsoportosokat.
- **Óvodai kirándulás:** Május utolsó hetében egész napos kirándulás középsősöknek, nagycsoportosoknak; a kiscsoportosok helyi programokon vesznek részt.

A befogadás rendszere intézményünkben

Az óvodai beilleszkedés időszaka kulcsszerepet játszik abban, hogy a gyermekek érzelmileg kötődni tudjanak az új közeghez. Ennek érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a befogadási folyamat gondos, körültekintő megtervezésére és a szülőkkel, gyermekkel való aktív kapcsolattartásra. A gyermek óvodakezdése előtt találkozunk vele, megismerjük otthoni környezetét, és lehetőséget adunk a szülőknek a fokozatos beilleszkedésre, amely általában 2-3 hetet vesz igénybe. Megnyitjuk számukra az óvoda mindennapjait, hogy elősegítsük az új környezethez való alkalmazkodást.

A gyermek számára választott jel és a hozzá kapcsolódó apró ajándék is erősítheti az érzelmi kötődést. A befogadási folyamatban mindkét óvodapedagógus, a pedagógiai asszisztens és a dajka is aktívan részt vesz. Bármely életkorban történik a beilleszkedés, elengedhetetlen, hogy a teljes óvodai személyzet részéről tapintat, gondoskodás és pozitív, elfogadó hozzáállás érvényesüljön.

Az óvodapedagógus feladatai a befogadás időszakában:

- „Anyás” beszoktatás, családias légkör biztosítása, bizalom kialakítása
- A beszoktatás fokozatosságának és az anyától való elválás zökkenőmentes biztosítása
- Szükség esetén tanácsokkal, tapasztalatával támogatja a szülőt
- Kedvesség, türelem, gyengédség jellemezze a pedagógust
- Ésszerű szokásrend kialakítása
- Egyéni bánásmód elvének alkalmazása
- A beszoktatás során mindkét óvodapedagógus jelenléte
- Az első szülői értekezleten tájékoztatás az óvoda napi életéről
- Az új gyermekek fogadására való felkészülés: dekoráció, jelek, környezeti feltételek megteremtése

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi fejlesztés

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- A fejlesztés a kommunikáció különböző formáinak alakítására irányul, beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel az óvodai nevelőtevékenység teljes egészében.
- Kiemelt figyelem a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, kérdések támogatására és válaszok igénylésére.
- Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira és élményeire építve biztosít változatos tevékenységeket, melyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhet.

Értelmi nevelés

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás.
- Az értelmi képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség.
- Ösztönző környezet biztosítása a képzelet és kreativitás fejlődéséhez.

Az óvodapedagógus feladatai a beszéd- és kommunikáció fejlesztésében

- A beszédépítő program bevezetése középső- és nagycsoportban intézményi szinten.
- Élménygazdag környezet teremtése, folyamatos lehetőség biztosítása kérdéseknek és válaszoknak.
- Anyanyelvi játékok szervezése: fejleszti a kommunikációs képességet, erősíti a beszédkedvet, bővíti az auditív emlékezetet, megalapozza a beszédértéshez szükséges képességeket.
- A gyermekek meghallgatásával kialakul a kommunikációs kedv és beszédfegyelem.
- A pedagógus mintaadó jelenléte, beszélő környezet kialakítása segíti az anyanyelv helyes elsajátítását.
- Fő feladatok: beszédszint megállapítása, szókincsbővítés, önkifejezés segítése, szükség esetén együttműködés szakemberrel.
- Tervezett és spontán környezetben egyéni és csoportos anyanyelvi játékok, drámajátékok alkalmazása az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- Magyar és külföldi, mű- és népmesék, szólások, közmondások, találós kérdések alkalmazása a mindennapokban.
- Változatos élményekkel (vers, mese, báb, dráma) és beszédpéldával közvetíti az érzelmekkel teli hanghordozást, bemutatja a hangszínek, hangsúlyok alkalmazását a tiszteletteljes kommunikációra.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni sajátosságait, törekszik ösztönző kommunikációs helyzet teremtésére, megértő környezetet biztosít a keveset beszélő gyermekek számára.
- Folyamatos beszédkezdeményezése áthatja a nevelőmunkát, korrekció esetén pozitív megerősítéssel, példaadással korrigál.

Az anyanyelvi nevelés mindennapi megvalósulása

- Étkezés alatti csendes beszélgetés, ételek megnevezése, udvariassági szokások alkalmazása.
- Gondozási tevékenység alatt folyamatos párbeszéd, tárgyak pontos megnevezése.
- Közösségi nevelés területén kommunikáció segítése a párban, csoportban játszó gyerekek között, udvariassági kifejezések, párbeszédek formáinak használata, beszélgető körök szervezése, közösen átélt élmények felidézése.
- Természetes körülmények közötti párbeszédek használata, a játékszituációhoz igazított beszéd kialakítása, beszéd és mozgás összekapcsolása.
- Mindennapos verselés, mondókázás.

Ajánlott játékok és feladatok az életkori sajátosságoknak megfelelően

- 3-4 éveseknek: ölbéli játékok (höcögtetők, cirógatók, lovagoltatók), hangok tiszta ejtését segítő játékok (légzéstechnikai játékok, ajak-nyelv torna), dajkanyelv és selypes beszéd kiküszöbölése.
- 4-5 éveseknek: hallásfejlesztő játékok, szókincsbővítést segítő játékok, nyelv és ajak ügyesítő gyakorlatok, hangfelismerési gyakorlatok, szakember bevonása szükség esetén.
- 5-6-7 éveseknek: artikulációt fejlesztő játékok, összefüggő szövegmondás, mondatbővítés, játékos olvasás hívóképekkel, szótagolás, kommunikációs játékok, hallásdifferenciálási gyakorlatok, visszhang és suttogó gyakorlatok, hanganalizáló gyakorlatok és játékos nyelvtörők.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan használják bővült szókincsüket, folyamatosan és érthetően beszélnek, kommunikálnak.
- Gondolataikat, érzelmeiket érthetően, megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezik ki.
- A feladatokat megértik.
- Elbeszélésük folyamatos, de előfordulhat szóismétlés, kötőszó halmozás, nem mindig tartják a logikai és időbeli sorrendet.
- Társas beszédhelyzetekben tudják tartani a kapcsolatot, végighallgatják és megértik mások beszédét.
- Nyugodtan és figyelmesen hallgatják az óvónőt, párbeszédben türelmesen kivárják a társ megszólalását.
- Ismerik és helyesen használják a névutókat, igeidőket, térirányokat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető mondatokból összeálló beszéd, speciális kifejezéseket ismernek, alkalmaznak.
- Képről mondatokat alkotnak, összefüggő tartalommal fejezik ki magukat.
- Beszédük tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvi követelményeknek.
- Tudnak rövid történeteket, szöveget visszamondani.
- Élményt jelent számukra a mese, vers hallgatása.
- Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi gondolataik érthető kifejezését.
- Minden magán- és mássalhangzót tisztán ejtenek.

Az óvodapedagógus feladatai

- A nevelőtevékenység egészében helyes mintaadással példát nyújt, anyanyelvi szabályok szerinti tagolással, gesztusokkal, mimikával és lényegkiemeléssel beszél.
- Beszéde, kommunikációja példaértékűen feleljen meg az óvodás korosztály fejlettségének, tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének felkeltése, fenntartása, ösztönzése.
- Bátorítja a gyermekeket élményeik megosztására, mindenkit meghallgat.
- Lehetőséget teremt a folyamatos beszéd gyakorlására, segíti a gyermekeket mások meghallgatására.
- Folyamatosan bővíti a gyermekek szókincsét, segíti beszédhallásukat, beszédértésüket, beszédtechnikájukat.
- Szóbeli megnyilvánulásra ösztönző, oldott légkört teremt, keresi az egyéni és kisebb csoportos beszélgetések alkalmait.
- Őszinte örömmel és odafordulással fogadja a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait, bátorítja a félénkebbeket.
- Kulcsszavak, félmondatok értelmezésével és mondásával segíti a gyermeket közlése kifejtésére.
- Bármilyen fejlődési zavar, akadályoztatás esetén szakember (orvos, logopédus, fejlesztőpedagógus) beavatkozását javasolja.
- Képzés, önképzés jellemzi, kapcsolatot tart a logopédussal, szükség esetén vizsgálatát kéri.

Az értelmi nevelés

Cél:

- Életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, spontán tapasztalatszerzésre, az ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra építve változatos, tervezett tevékenységformák alkalmazásával alakítjuk ki a gyermekekben a belső motivációt a természeti és társadalmi környezetük, őket körülvevő világ megismerésére, megértésére.
- Az értelmi fejlesztés hat a teljes személyiségfejlődésre.
- A gyermekek számára lehetőséget teremtünk az önálló gondolkodásra, játékos kísérletezésre, ismeretek szerzésére, melyekkel képessé válnak tájékozódni a világban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az értelmi képességek fejlesztése a napi tevékenységekbe ágyazva:
- érzékelés, észlelés, tapasztalatszerzés,
- figyelem,
- emlékezés,
- logikus gondolkodás, ok-okozati összefüggések,
- képzelet, kreativitás területeken valósulnak meg.

Az óvodai nevelés egyik legfőbb célja, hogy a gyermekek érdeklődését felkeltse a természeti, emberi és tárgyi környezet iránt. Ezt úgy érjük el, hogy változatos játékhelyzeteket és tevékenységeket teremtünk, melyek során a gyermekek élményszerű tapasztalatokat szerezhetnek. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a világról szerzett ismereteket a mindennapi élethelyzetekben gyakorolják, ezáltal fejlődőn önképük, testsémájuk, forma- és térérzékelésük, valamint értelmi képességeik.

Fontos, hogy a gyermekek a megszerzett tapasztalataikat rendszerré tudják alakítani, az ismereteiket rendszerezve bővítsék. Az egész óvodai nap során, legyen szó természetes vagy szimulált környezetről, kirándulásokról, vagy az óvodapedagógus által irányított tevékenységekről, a játékos cselekedtetés áll a középpontban. Ezek a tevékenységek különböző szervezeti és időkeretek között valósulnak meg, biztosítva a gyermekek számára a fejlődés lehetőségét.

A **tanulást segítő környezet kialakításakor mindig építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira és ismereteire**, miközben teret adunk a gyermeki kíváncsiságnak,

kérdéseknek, melyekre választ is adunk. Arra törekszünk, hogy minél több érzékszervet bevonó tapasztalatszerzést és megfigyelési lehetőséget teremtsünk, hiszen a sokirányú érzékelés elmélyíti az ismereteket.

A játékos tevékenységek során elősegítjük az önkéntelen figyelem és a spontán emlékezet fejlődését, majd fokozatosan irányítjuk a gyermekeket a szándékos megfigyelés és tudatos emlékezés felé. Ezzel együtt növeljük a figyelem és az emlékezet terjedelmét, ami alapja lesz a későbbi tanulási folyamatoknak.

A gyermekek kreativitása és képzelőereje fejlesztésének érdekében kiemelt szerepet kap a képzelt világ megidézése, a mesehallgatás, valamint az ábrázoló tevékenységek. Ezeken keresztül a gyermekek fantáziája szárnyalhat, miközben újabb és újabb megoldásokat találnak ki a felmerülő problémákra.

Tudatosan teremtünk olyan helyzeteket, amelyekben a gyermekeknek problémákat kell megoldaniuk. Ezekben a szituációkban az önálló gondolkodást, feladatmegoldást támogatjuk, és bátorítjuk az egyéni válaszkeresést. A gyermekek aktív cselekvése, a közvetlen, sok érzékszerv bevonásával történő tapasztalás és felfedezés lehetősége mellett hangsúlyos a kreativitás erősítése, illetve a személyre szabott, pozitív értékelés, ami segíti a személyiség kibontakoztatását.

A napi tevékenységek során különféle eszközöket biztosítunk, hogy a gyermekek spontán helyzetekben is önállóan cselekedhessenek. A magyar közmondás szerint: „A jó pap holtig tanul”, vagyis a tapasztalatszerzés és tanulás sosem ér véget – ezt az alapelvet követjük az óvodai nevelés során is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni.
- Kialakult a belső motiváció az ismeretek megszerzésére.
- A tapasztalatszerzés következtében alapvető ismeretekkel rendelkeznek közvetlen környezetükről.
- Képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani.
- Felismernek ok – okozati összefüggéseket, a cselekvő-, szemléletes-, képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszéd fegyelmük, testséma ismeretük, finommotorikus, lateriális, térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejlettségük.
- Rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel, saját tévedéseiket segítséggel javítják, tudnak vizuálisan, akusztikusan differenciálni.
- Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődőek.
- Készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, megértik a feladatokat, kitartással, önkontrollal rendelkeznek.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A felekezeti, illetve egyházi óvodák munkatársai számára meghatározó a lelkiség szerinti bánásmód, nevelés- és műveltségtartalom biztosítása.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek – idegen országban is „otthonra leljenek”, gyökeret verhessenek –, melyhez hozzátartozhat az anyanyelv ápolása, a kulturális azonosságtudat megőrzésének segítése.

Az óvoda nyitvatartási rendje

Az óvoda működési ideje a szülők és a fenntartó igényeihez igazodik, biztosítva ezzel a családok számára a rugalmas időbeosztást. A gyermekek fogadása reggel 6:00 órától délután 17:30 óráig folyamatosan biztosított, így a szülők munkarendjéhez és élethelyzetéhez is alkalmazkodni tud az intézmény.

A teljes napi nyitvatartási idő alatt, gyermek csoportonként két óvodapedagógus és pedagógiai asszisztens látja el a nevelőmunkát.

A 326/2013. (VIII.30.) Kormány rendelet 33/B. § (5) új rendelkezése 2020. szeptember 1-jétől lehetővé teszi, hogy az óvodában reggel 8 óra előtt vagy a délutáni időszakban a gyermekek felügyeletét nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy, így például a dajka vagy a pedagógiai asszisztens is elláthassa.

A rendelkezést követően egy óvodai csoportban akár napi hét órányi időtartamban is megoldható a gyermekek felügyelete.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak. A két pedagógus az átfedési időt a gyermekek között gazdag játéktevékenységbe ágyazott élménynyújtásra, beszélgetésre, egyéni bánásmódra, megfigyelésekre, differenciált és speciális képességfejlesztésre fordítja.

Az óvoda többi dolgozója az érvényben lévő jogszabályokban meghatározott óraszám szerint végzi munkáját. A munkavégzés rendjét a munkarend és a munkaköri leírás tartalmazza. A hetirend kialakítása a csoportban dolgozó óvodapedagógusok szabadsága. Bizonyos speciális tevékenységek szervezésében alkalmazkodnak a többi csoport elképzeléseihez. Az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak mindenkor törekszenek az összehangolt munkavégzésre.

Az óvodapedagógusok munkáját közvetlenül segítők (Dajkák és pedagógiai asszisztensek)

- A dajkák és pedagógiai asszisztensek szoros együttműködésben, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik tevékenységüket, alkalmazkodva a gyermekek napirendjéhez.
- Tudatosan támogatják a nevelési folyamatot, tisztában vannak annak céljaival, feladataival és módszereivel.
- Munkájuk a nevelőtestület szerves része, amely összehangoltan segíti elő az eredményes óvodai nevelést.
- Fontosnak tartjuk a nevelési év kezdetén, valamint év közben rendszeresen megtartott munkatársi megbeszéléseket.

- A gyermekek gondozási és nevelési szükségletei, valamint képességei egyéni eltéréseket mutatnak, ezért a dajkák és asszisztensek az óvodapedagógusok útmutatásai és saját szakmai ismereteik alapján következetesen érvényesítik az egyéni bánásmód elvét a gyakorlatban.
- Munkájuk sikerességét nagyban támogatja, hogy kommunikációjuk és viselkedésük példamutató mintát jelent az óvodás gyermekek számára.

Személyi feltételek adatai

Munkakör	**Fő**
Óvodapedagógus	22
Gyógypedagógus	1
Logopédus	2
Óvodapszichológus	1
Gyógypedagógiai asszisztens	3
Pedagógiai asszisztens	6
Dajka	11
Óvodatitkár	1
Takarító/konyhai kisegítő	2
Alkalmazottak összesen:	47

Óvodapedagógus szakvizsgák

Szakvizsga terület	**Fő**
Szakvizsgázott pedagógus nyelv- és beszédfejlesztő szakterületen	2
Szakvizsgázott pedagógus fejlesztő óvodapedagógus szakterületen	2
Preventív és korrektív pedagógiai pszichológia, szakvizsgázott pedagógus tehetséggondozás, tehetségfejlesztés szakterületen	2
Szakvizsgázott vezető óvodapedagógus	1

Egyéb továbbképzések a nevelőtestületünkben, amelyek erősítik szakmai munkánkat

- Két szintű Freinet-pedagógiai továbbképzés I. szint
- Prevenciós szemlélet alkalmazása az egészséges tanulók iskolai és óvodai testnevelésében
- A tehetség gondozása 6-18 éves korban
- Nélkülözhetetlen értékelés – Difer mérőcsomag használata
- Autista gyermek a csoportban
- Beszédfogyatékosság kezelésének lehetőségei óvodában és alsó tagozaton. A játék szerepe az idegrendszer fejlődésében és a szocializációban
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai inkluzív nevelésének elméleti és gyakorlati megalapozása
- A mese és a játék az óvodai nevelésben
- A kompetencia alapú oktatási programcsomag alkalmazása
- Számítógép és Internet alapismeretek
- Környezetkultúra az óvodában
- Logopédiai gyökerű integráló eljárások
- Vizuális játékok, érdekes technikák, eszközök a gyakorlatban
- A differenciált személyes bánásmód
- ONME Elmélete, gyakorlata
- A tehetség definíciói, fajtái
- A pedagógusok és a szülők együttműködésének kritikus pontjai a tehetség-fejlesztésben
- Tanári eredményességi tréning
- Népi játszóház vezetői
- Testkultúra – Vitamintorna 1.2.
- Népi játék, néptánc alapú mozgásfejlesztés
- Tehetséggondozás az óvodában
- Informatika a tanár szolgálatában
- Tevékenység és személyiségfejlődés (fejlesztő játékok elemzése és készítése)
- Örömteli gyermekévek
- Pedagógiai folyamatok hatékonyságának módszerei és lehetőségei a gyermek-otthonokban
- Egyedi fejlődésmenetű gyermekek nevelése mozgásterápiákkal

- Szenzomotoros állapot- és mozgásvizsgálat felvétele, értékelése és alkalmazása (40 órás)
- Óvodapedagógusok nyári akadémiája
- Kommunikációs tréning
- Pedagógiai vizsgálatok-fejlesztési terv
- Logopédiai gyökerű integráló eljárások
- Kezdő óvodavezetők és helyettesek hatékony munkája
- Tevékenység és személyiségfejlődés (fejlesztő játékok elemzése és készítése)
- Tevékenység és személyiségfejlődés (környezetismereti játékok elemzése és készítése)
- Fejlesztőpedagógiai mentorpedagógus
- Játékra fel! továbbképzés
- Mesezene program
- Fonás és kosárkészítés
- Fejlesztő ötletek a pedagógiai munka hatékonyságának növeléséhez
- Vizuális játékok, képességfejlesztés és tehetséggondozás a gyakorlatban
- Komplex prevenciós program
- Mentálhigiénés szemléletformálás
- Felkészítő képzés zöld óvoda/ökoiskola koordinátorok részére
- A mindennapos mozgásprogramok tervezése és szervezése
- TSMT II.
- Sindelar-Zsoldos program 1.
- Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására

A felsorolásból kitűnik, hogy a kollégák nyitottak a szakmai megújulásra, szakmai felkészültségük magas szinten biztosítja az óvodánkban folyó munkát.

Óvodánk továbbképzési rendszere

Óvodánk pedagógus-továbbképzési intézményi programját a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Köznevelési törvény), valamint a pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) rendelkezései alapján készíti el.

Tárgyi feltételek

Az óvodai környezet szerepe a nevelőmunka minőségében

Az óvodai környezet feltételei meghatározóan befolyásolják a nevelőmunka színvonalát és hatékonyságát. Intézményünk rendelkezik a nevelési program megvalósításához szükséges megfelelő tárgyi feltételekkel.

Az épület és a berendezés kialakítása

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, valamint berendezését úgy alakítottuk ki, hogy ezek mind a gyermekek biztonságát és kényelmét szolgálják. Külön figyelmet fordítottunk arra, hogy a berendezések megfeleljenek a folyamatosan változó testméretüknek, biztosítsák egészségük megőrzését és fejlődését.

Otthonos, motiváló terek

A gyermekek óvodai életének színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak. Ezek kialakításában a gyermekek is részt vesznek, szükségleteikhez és tevékenységeikhez igazodva.

Természetes anyagok és harmonikus környezet

A csoportszobákat és közösségi tereket harmonikus színek, formák és lehetőség szerint természetes anyagok jellemzik. Ez segíti a gyermekek mozgás- és játékigényének kielégítését, valamint nyugodt, inspiráló közeget teremt számukra.

Biztonságos és elérhető eszközök

A gyermekek által használt játékokat és eszközöket számukra hozzáférhető módon, a biztonságukra ügyelve helyeztük el. Ezzel biztosítjuk, hogy önállóan, mégis biztonságban fedezhessék fel a világot.

Az óvoda közösségi funkciói

Az óvoda nemcsak a gyermekeknek, hanem a munkatársaknak is megfelelő munkakörnyezetet biztosít, illetve lehetőséget teremt a szülők fogadására, kapcsolattartásra.

Fejlesztő játékok és eszközök

A mozgásfejlesztő játékok életkori sajátosságoknak megfelelőek, így hatékonyan támogatják a gyermekek testi fejlődését. Az udvaron található homokozók, ezek játékai, valamint a különféle mozgásfejlesztő eszközök – például labdák, ugrókötelek, hullahopp karikák, célba dobók – mellett hinták, focikapuk, babaházak, rugós játékok, gyermekkerékpárok és rollerek is a gyerekek rendelkezésére állnak.

A mozgás öröme és fejlődése

Ezek az eszközök mind hozzájárulnak a gyermekek mozgásfejlődésének támogatásához és játék öröméhez. Emellett az új **Kresz pályát** is rendszeresen használják a gyerekek, ahol játékos formában ismerkednek meg a közlekedési szabályokkal.

Pitypang Sport Óvoda helyiségei

Helyiség megnevezése	**Darabszám**
Csoportszoba és a hozzájuk tartozó kiszolgáló helyiségek (gyerekmosdó, öltöző)	11
Felnőtt mosdóhelyiség	4
Vendég mosdó	1
Mozgássérültek részére fenntartott mosdó	1
Tornaterem (hozzátartozó szertárral)	1
Fejlesztő szoba	1
Óvodapszichológus szoba	1
Logopédiai szoba	1
Vezetői iroda	1
Gazdasági iroda	1
Felnőtt öltöző	1
Szertár	1
Sószoba	1
Raktár	3
Mosókonyha	1
Melegítő-tálaló konyha	1
Tálaló-kiszolgáló konyha	1
Felnőtt zuhanyzó	1
Nevelői helyiség	1

Óvodánk teljes mértékben akadálymentesített, így minden gyermek és család számára biztosított a hozzáférés. Csoportszobáink tágasak és világosak, a napi tevékenységekhez igazodva alakítjuk ki bennük a megfelelő feltételeket, különös tekintettel az ONAP által előírt tevékenységek térigényére. A csoportban dolgozó óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és dajkák gondoskodnak arról, hogy a helyiségek hangulatát mindig az

évszakokhoz és az aktuális eseményekhez igazítsák, így a berendezés és dekoráció mindig esztétikus és naprakész.

Az óvoda minden kötelező eszközzel és felszereléssel rendelkezik, amelyek garantálják az intézmény szakszerű, törvényes működését. A berendezés tervezésekor elsődleges szempont volt a 3–7 éves korosztály igényeinek figyelembevétele: minden bútor gyermekméretű, praktikus és könnyen tisztán tartható. Fontosnak tartjuk, hogy az a környezet, amelyben a gyerekek napjuk nagy részét töltik, családias, hangulatos legyen, és pozitív módon járuljon hozzá esztétikai érzékük fejlesztéséhez.

Minden óvodáskorra jellemző játéktevékenység (építő-, konstruáló-, gyakorló-, szerepjáték, bábozás, ábrázolás, képesség- és készségfejlesztő, valamint mozgásos játék) eszközei megfelelő számban és választékban állnak a gyerekek rendelkezésére, kielégítve játékigényeiket. 2011-ben sószobát alakítottunk ki, amely elsősorban a gyermekek egészségének megőrzését szolgálja. A gyermekek csoportos foglalkozás keretében látogatják napközben, így a relaxáció, a pihenés, valamint a testi és lelki feltöltődés színterévé válik.

Az óvoda játszóudvara úgy lett kialakítva, hogy minden korosztály külön-külön, biztonságban tölthesse az udvari játék idejét. A kert változatos terepviszonyokat kínál: füves, kavicsos, betonozott és lejtős udvarrészek egyaránt megtalálhatók. A gyermekek részére többféle mozgásfejlesztő eszköz és teraszrész áll rendelkezésre, valamint minden udvaron található homokozó, amelyet évente újratöltünk, fertőtlenítünk. A kerítést széles sövény szegélyezi, sok fa nyújt árnyékot, a bejárati kapu pedig biztonsági zárral van ellátva.

Az elmúlt években számos fejlesztés valósult meg: két helyen gumiszőnyeget helyeztünk el, így a mozgásfejlesztő foglalkozásokat a friss levegőn is lehet tartani. A hátsó udvarrészen három kisebb csoport számára életkoruknak megfelelő játékteret alakítottunk ki. Az udvar elrendezése lehetőséget biztosít óvodai rendezvények, ünnepek megszervezésére, hagyományok (pl. pitypang hét, tematikus napok) ápolására, valamint különféle munka jellegű tevékenységek folytatására is.

A szertárak felszereltsége megfelel a pedagógiai program célkitűzéseinek és a gyermekek optimális fejlesztését szolgálja. A fejlesztő játékokat minden évben frissítjük, bővítjük, igazodva az aktuális igényekhez. Az óvodánkban biztosított az internet-hozzáférés a pedagógusoknak laptop és táblagép segíti a munkáját. A szülőkkel való kapcsolattartásban új, innovatív formákat alkalmazunk mind intézményi, mind csoport szinten.

Az óvodai élet megszervezése

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-45 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

- Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi, amely igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez.
- Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást, nevelést végző munkatársakkal. Az óvodai élet megszervezése során törekedni kell a személyes interakciókra, élőszavas mese és közösségi játékélmény biztosításával.

- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.
- Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Iskola-előkészítő tevékenységek

Az **iskola-előkészítő fejlesztő tevékenységek** kiemelt szerepet kapnak a nagycsoportos gyermekek óvodai mindennapjaiban, különösen abban a nevelési évben, amely közvetlenül megelőzi az iskolakezdést. Ezek a foglalkozások naponta összesen 45 percet ölelnek fel, és céljuk a gyermekek azon képességeinek, készségeinek fejlesztése, amelyek elengedhetetlenek az eredményes iskolai előrehaladáshoz. A tevékenységek kialakításakor kiemelten figyelembe vesszük a gyermekek egyéni terhelhetőségét, életkori sajátosságait.

A napi rendben – a játék és a szabad mozgás elsődlegességének megtartása mellett – a 45 perces iskola-előkészítő fejlesztő foglalkozás kiemelt helyet foglal el. Ennek megvalósítása rugalmasan történik: lehet egy összefüggő időkeretben, de akár több, rövidebb, 10-20 perces szakaszban is beépülhet a délelőtti tevékenységek közé. Ezzel biztosítjuk, hogy a gyermekek figyelme, motivációja végig fenntartható legyen.

A foglalkozásokat szervezhetjük nagyobb csoportban vagy kisebb létszámú bontásokban, alkalmazkodva a gyermekek igényeihez és fejlettségi szintjéhez. A kínált tevékenységek sokszínűek, játékosak, mozgással és alkotó elemekkel gazdagítottak, így természetes módon illeszkednek a napirendbe. Ezzel is támogatjuk, hogy a gyermekek számára az iskola-előkészítő tevékenység nem kötelesség, hanem élmény legyen – hiszen „játék a munka, munka a játék” az óvodai életben.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése is hangsúlyos. A tanköteles kor betöltését megelőző évben a kötelező dokumentációban rögzítjük azokat a készségeket, képességeket, amelyek az iskolai tanulmányok sikeres megkezdéséhez szükségesek. Szükség esetén diagnosztikus mérési rendszert is alkalmazunk, hogy minél pontosabban feltérképezzük a gyermek egyéni fejlődését, és támogassuk az iskolára való felkészülését.

Napirend

Napirendünket a folyamatosság és a rugalmasság jellemzi, amely alkalmazkodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához, valamint a változó környezeti tényezőkhöz. A napirend minden egyes csoportban eltérő lehet, figyelembe véve a gyermekek életkorát és egyéni szükségleteit, hiszen „ahány ház, annyi szokás” – minden gyermek más tempóban fejlődik. Kiemelt szempont, hogy napirendünk elegendő időt biztosítson a szabad játékra és a különféle tevékenységekre, így támogatva a gyermekek természetes kíváncsiságát és fejlődését.

Ez a szemlélet lehetővé teszi, hogy a mindennapi óvodai élet során a gyerekek motiváltan, aktívan, biztonságban és örömmel éljék meg az együtt töltött órákat.

A csoportok megszervezése

- Az alapító okirat alapján óvodánkban 274 férőhelyet tudunk biztosítani, 11 csoportot működtetünk.
- A csoportok életkori tekintetben homogén összetételűek.
- A csoportok létszáma alapvetően 25 fő.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekeket egyenletesen osztjuk el a csoportokban, hogy az óvodapedagógusoknak lehetősége legyen a megfelelő fejlesztésre.

A napirend kialakításának szempontjai a Pitypang Sport Óvodában

- A tervszerű, összehangolt tevékenységekkel elkerüljük a felesleges várakozásokat, tétlenséget, kapkodást.
- Minél hosszabb, nyugalmas és tartalmas játékidőt biztosítunk.
- A tisztálkodás és öltözködés végzéséhez, az egyéni szükségleteknek megfelelő időtartamot biztosítjuk.
- Az étkezésre az egyéni igények, szükségletek szerinti időtartamról gondoskodunk.
- A gyermekek alvási—pihenési igényeit figyelembe vesszük.

Napirend alakulása

Érkezéstől az udvari játékig

- A gyermekek érkezése, fogadása.
- Játéktevékenység.
- Játékos, szervezett tanulás csoportos, mikrocsoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.
- Mozgás, testnevelés foglalkozás.
- Tízórai, gondozási teendők ellátása.
- Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése.
- Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések.
- Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Udvari játéktól az ébredésig

- Naposi munka feladatainak elvégzése.

- Ebéd, gondozási teendők ellátása.
- Pihenés-alvás előtti mese, altatódal.
- Alvás-pihenés, folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig

- A csoportszoba rendjének helyreállítása.
- Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása.
- Játékos egyéni képességfejlesztés.
- Játéktevékenység.
- Szabad, mozgásos játék az udvaron.
- Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan szükség esetén.

Napirendünk:

Időpont	**Tevékenység**
6:00-7:30	Ügyelet
7:30-9:00	Folyamatos játéktevékenység, egyéni és mikrocsoportos tevékenységek, folyamatos reggeli
9:00-10:30	Játékba integrált tanulási tevékenységek
10:30-12:00	Udvari játék, séta, futás, kocogás
12:00-13:00	Ebéd
13:00-15:00	Pihenés
15:00-17:00	Uzsonna, játék, egyéni és mikrocsoportos tevékenységek
17:00-17:30	Ügyelet

Az óvoda rugalmas napirendjét meghatározzák:

- a helyi szokások,
- rendezvények,
- időjárási viszonyok,
- életkori sajátosságok.

A napirend szervezését az óvodapedagógusok végzik. A napirendtől való jelentős időbeli eltérést az óvodavezető engedélyezheti.

Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés szorosan kapcsolódik a családi neveléshez, hiszen a gyermek fejlődésének biztosítása mindkét fél közös feladata. Ennek alapja a családdal való folyamatos, szoros együttműködés, amelynek formái rendkívül sokrétűek lehetnek: a személyes beszélgetésektől kezdve egészen a közösen szervezett programokig, rendezvényekig. Ezek a lehetőségek nemcsak az óvoda, hanem a család kezdeményezésére is megvalósulhatnak.

A közös események, ünnepségek – amelyek gyakran családias légkörben, a felnőttek és gyermekek együttműködésével zajlanak – örömteli érzelmeket keltenek, és erősítik a közösségi élményt. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok egyediségét, szokásait, s az együttműködés során a családközpontú szemléletet követi, vagyis a segítségnyújtást mindig a család igényeihez igazítja.

Az óvoda rendszeresen kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek a gyermek életének különböző szakaszaiban meghatározóak lehetnek. Ezek közé tartoznak a bölcsődék és más szociális intézmények az óvodába lépés előtt, a pedagógiai szakszolgálatok, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi és közművelődési intézmények az óvodai évek alatt, valamint az iskolák az óvodai nevelést követően. A kapcsolattartás formái és módszerei mindig igazodnak az adott feladathoz és az egyéni szükségletekhez, miközben az óvoda nyitottsággal és kezdeményezőkészséggel fordul partnerei felé.

Fontosnak tartjuk, hogy partnereink igényeit rendszeresen felmérjük, és az ebből származó tapasztalatokat beépítsük az intézmény önértékelésébe. Ezek az eredmények segítenek abban, hogy megerősítsük meglévő erősségeinket, és kijelöljük azokat a területeket, ahol további fejlődésre van szükség.

Ennek figyelembevételével az alábbi partnereink véleményére építünk:

- szülő
- gyermek
- fenntartó
- óvodapedagógusok
- pedagógiai munkát segítők
- általános iskola

- bölcsőde
- családsegítő és gyermekjóléti szolgálat
- pedagógiai szakszolgálat

Óvoda–család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés, amelynek formái változatosak lehetnek: személyes kapcsolat, különböző rendezvények. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, az együttműködés során a segítségnyújtást a családokhoz igazítjuk.

- Az együttműködés kölcsönös tiszteletre és bizalomra épül, egyenrangú nevelőtársi viszonyban, jó partnerkapcsolat keretében valósul meg.
- A szülőket elfogadással és megértéssel közelítjük meg, még akkor is, ha a gyermeknevelés terén eltérő tapasztalatokkal vagy hiányosságokkal találkozunk.
- Őszinte odafordulással, empátiával és segítő szándékkal támogatjuk őket, mindaddig, amíg ezt nyitottan és befogadóan fogadják.
- Kapcsolatunk alapja a tapintat, amely a közös programok és tevékenységek során mélyül el.
- A kölcsönös alkalmazkodás és együttműködés mind az óvodapedagógusok, mind a szülők részéről jellemző a mindennapi kapcsolattartásra.
- A családos beszoktatást fokozatosan, tapintatosan és hatékonyan szervezzük, figyelembe véve a gyermekek egyéni igényeit. Lehetőséget biztosítunk számukra, hogy kedvenc játékaikat, tárgyaikat, biztonságérzetüket növelő eszközeiket magukkal hozzák.
- A családokkal közösen szervezett események és ünnepek során törekszünk a családias hangulat megteremtésére, ahol a felnőttek és gyermekek együtt élhetnek át örömteli, érzelmekben gazdag közös élményeket.

Programjaink szülőkkel:

- Csipegető nap
- Szülői értekezletek
- Fogadóórák
- Szülői megbeszélések
- Családi nap (közös főzés)

- Karácsony váró délután
- Adventi vásár
- Anyák napi délután
- Jótékonysági bál
- Udvarrendezés
- Nagycsoportosok búcsúztatása
- Szülői tájékoztató az iskolakezdéssel kapcsolatban (iskolaigazgatók, pedagógiai szakszolgálat meghívása)
- Szülői Szervezet

Program	**Leírás / Résztvevők**
Szülői megbeszélések	Rendszeres egyeztetés a szülőkkel a gyermekek fejlődéséről, aktuális témákról.
Családi nap (közös főzés)	Kötetlen, közösségi esemény, ahol a családok együtt főznek és ismerkednek.
Karácsony váró délután	Ünnepi hangulatú délután a gyermekekkel és szülőkkel együtt.
Adventi vásár	Közös kézműves vásár
Anyák napi délután	Anyák köszöntése, közös délutáni program szervezése.
Jótékonysági bál	Közösségi esemény, melynek bevételét az intézmény javára fordítják.
Udvarrendezés	Közös munka a szülőkkel és gyermekekkel az udvar szebbé tételéért.
Nagycsoportosok búcsúztatása	Búcsúünnepség a nagycsoportos óvodások számára.
Szülői tájékoztató az iskolakezdéssel kapcsolatban	Iskolaigazgatók és pedagógiai szakszolgálat meghívásával tartott tájékoztató a szülőknek.
Szülői Szervezet	Szülők közössége, amely az óvoda életében aktívan részt vesz.

Intézmény kapcsolatrendszere

Kapcsolat színtere	**Kapcsolattartás formája**
Széchenyi István Általános Iskola Wudi-Suli-Német Nemzetiségi Általános Iskola	osztálylátogatások nyílt napok közös szülői fórumok kerekasztal beszélgetések
Szivárvány Óvoda, Tarkabarka Óvoda	óvodai programok, értekezletek, téli és nyári szünet óvodai ügyelet egyeztetése, szakmai megbeszélések
Budakeszi Bölcsőde, Mosolyvár Bölcsöde	csoportlátogatás, szülői értekezlet beiratkozás előtt, gyógypedagógiai egyeztetések
Pedagógiai Szakszolgálat	iskolaérettségi vizsgálat, pszichológiai tanácsadás, előadások nevelési témákban, gyermekek gondozása, fejlesztése
Keszi Kult	gyermekkoncertek, kiállítások, városi rendezvények, fellépések, gyermekelőadások, helytörténeti gyűjtemény jótékonysági bál
Nagy Gáspár Városi Könyvtár	játszóház, kézműves foglalkozások, rajzverseny, gyermekelőadások
HÍD Szociális és Gyermekjóléti Szolgálat	gyermekvédelmi feladatok, előadások, szakmaközi megbeszélések, pszichológiai tanácsadás, fogadóóra
Budakeszi Labdarúgó Akadémia	ingyenes labdarúgó edzések, fakultatív programok
Hargitay András Tanuszoda	csoportos úszóedzések szervezése
Budakeszi Vadaspark	csoportos előadások szervezése

Az óvodai élet tevékenységi formái, tartalma, az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

- **Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.**
- A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus.

Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

- A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.
- Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz (gyakorló játékokhoz, szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, szabályjátékokhoz).

Az óvodai játékfolyamat során kiemelten fontos szerepet tölt be az óvodapedagógus tudatos jelenléte. A gyermekek szabad, kreatív és élményszerű játékának kibontakozását

elsősorban az óvodapedagógus által biztosított feltételek, valamint az igényekhez igazodó együtt játszás teszi lehetővé. Ennek során a pedagógus támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, valamint indirekt reakcióival segíti elő, hogy a gyermekek játék közben megtapasztalják az alkotás örömét, és elmélyülhessenek tevékenységeikben.

A mindennapok során különös figyelmet fordítunk arra, hogy nyugodt, derűs légkört teremtsünk az óvodában. Ez a barátságos, biztonságot nyújtó hangulat alapjaiban járul hozzá a gyermekek kiegyensúlyozottságához, önbizalmuk növekedéséhez és közösségi életük fejlődéséhez. Nem véletlenül mondja a magyar közmondás: „A jó szó aranyat ér” – a bizalommal teli, pozitív légkör a játék minőségét és örömét is közvetlenül támogatja, így a gyermekek számára valódi élménnyé válik az óvodai mindennapok részeként megélt játék.

Az óvodába érkezéstől a hazamenetelig változatos, élményt adó játéklehetőségeket biztosítunk.

- A nap minden szakaszában biztosítunk elegendő időt a játékra, legyen az bent vagy a szabadban.
- Kerüljük az indokolatlan megszakításokat, hogy a gyermekek elmélyülten játszhassanak.
- A kiscsoportosok számára különösen fontos a hosszabb, zavartalan játékszakasz, míg a nagyobbaknál az együtt játszó csoportok igényelnek hosszabb időt a közös játék kibontására.
- A játék kiemelt szerepe a napirendünkben és időbeosztásunkban is megjelenik.

A játékok jellemzői:

- A játékok sokrétűek, komplex módon fejlesztik az egész személyiséget.
- Fokozzák a gyermekek aktivitását, hiszen a közösségért, a közösségben tevékenykednek.
- Segítik a gyermekeket önmaguk, társaik és a környező világ megismerésében.
- Nagymértékben fejlesztik a nyelvi kommunikációs képességeket, beszédkészséget.

Játékfajták

Gyakorló játék

- Kiinduló pontja a véletlen mozgásból, cselekvéséből fakadó siker
- Újra és újra ismétlésre késztet
- Újszerű cselekvés ismételgetése, örömforrás
- Mozgásos, manipulációs, verbális ismételgetések
- Anyagok tulajdonságainak megismerése (felület, szín, forma, nagyság)
- Szem-kéz koordináció, finommotorika fejlődés
- Testséma- és percepciófejlődés
- Folyamatosan hozzáférhetőek a gyermekek számára

Szimbolikus szerepjáték:

- Nagyon gazdag tárháza van
- Tapasztalat, ismeret, elképzelés, érzelem ötvöződése
- Kezdeményezőkészség fejlesztése
- Önkéntesség, önállóság, szabad választás lehetősége
- Konfliktus feloldó hatású
- Szocializációs szerep fejlődésének jelentősége
- Kommunikációs, anyanyelvi készség fejlesztése
- Alapvető erkölcsi értékek, az együttélés szabályainak rögzítése
- Szervező készség előtérbe kerülése
- A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra fontos mozzanatait
- Élmények biztosítása

Dramatikus elemeket tartalmazó játékok, dramatizálás, bábozás:

- saját, vagy irodalmi élmények eljátszása spontán, illetve direkt módon
- érzelmek és esztétika
- emlékezet, kreativitás, beszédkészség fejlődése
- drámajáték
- mozgás, mimika, gesztus megjelenítése
- közösségépítést szolgálják
- a dramatikus játékok lehetőséget adnak a gyerekeknek, hogy érzelmileg és szellemileg gazdag tapasztalatokat szerezzenek a bensőséges, közös játék során

Építő, konstruáló játék:

- Különböző építmények létrehozása spontán módon, majd meghatározott céllal
- Saját és mások alkotásainak megbecsülése
- Kombinatív képességek fejlődése
- Szín- és formavilág gazdagítása
- Téri tájékozódás fejlesztése
- Feladattudat, szabálytudat fejlődésének elősegítése
- Értelmi képességek fejlődése
- Finommotorika fejlesztése

Barkácsolás

- Alapja a gyűjtőmunka
- Kötetlen formában zajlik
- Környezettudatos magatartás kialakítása, eszközök újrahasznosítása
- A létrehozott tárgyak beépíthetőek a játékba
- Széleskörű ismeretek szervezése az anyagokról, eszközökről
- Játékjavítás, készítés megtapasztalása
- Manuális készség fejleszthetősége

Biztosítjuk, hogy a 4–7 éves gyermekek a játékidő során bármikor hozzáférhessenek a barkácsolás feltételeihez, megfelelő helyet, anyagokat és biztonságos, koruknak megfelelő szerszámokat biztosítva.

Szabályjáték

- Előre meghatározott, pontos szabályok lefejtetése
- Szabálytudat, kudarctűrés kialakítása
- Tervszerűség fejlesztése
- Érzelmek megtanulása, azok kordában tartása (siker–kudarc)
- Helyes magatartásformák elsajátítása (türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás)
- Mozgáskultúra kiteljesedése
- Értelemfejlesztő szabályjátékok jelentősége (gondolkodási alapműveletek)
- Verbális képességek fejlődése (állítások, ítéletek, kérdések)

Mozgásos játék

- A biológiai fejlődés, teherbíró-, ellenálló-, és alkalmazkodó képesség fejlesztése
- Természetes mozgásformák gyakorlása, kreatív alkalmazása
- Egyénhez mért legmagasabb fejlettségi szint elérése a fokozatosság elvének érvényesítésével
- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése
- Gyakorlás kezdetben segítséggel, később önállóan
- Ügyesség, bátorság, állóképesség, gyorsaság, mozgáskoordináció fejlesztése
- Szabálytudat és a közösségi érzés erősítése (egymás segítése)
- A siker és a kudarc elviselésére nevelés

Udvari játék

- A játékfajták mindegyikére lehetőséget biztosítani az udvari játék során is
- Motiváló eszközök biztosítása
- A gyermekek által kitalált játékok segítése
- Inspiráló eszközbiztosítás minden évszakban

Ősszel és tavasszal:

- Homokozás – formák megismerése, matematikai fogalmak felismerése, gyakorlása; viselkedési szabályok gyakorlása az együttjátszás során
- Biciklizés, rollerezés, ugráló labda – egymásra figyelés, alapvető közlekedési szabályok elsajátítása és gyakorlása, egyensúlyérzék fejlesztése, szem-kéz és szem-láb koordináció fejlesztése
- Kerti munkák – ásás, gereblyézés, söprés; a munka öröme, kerti eszközök helyes használata
- Mászókázás, hintázás, csúszdázás – nagymozgások gyakorlása, térpercepció fejlesztése, szem-kéz, szem-láb koordináció és egyensúlyérzék fejlesztése
- Játék mozgásfejlesztő kézi szerekkel – labda, karika, ugrókötél, szalag
- Ábrázoló tevékenységek – rajzolás, színezés, levélképek, koszorúk készítése
- Kreszpálya használata az óvodában

Nyáron:

- Kerti zuhany, párakapu – testséma fejlesztés, szabályok elsajátítása és betartása

- Homokozás vizezéssel
- Pléd, mesekönyv nézegetés, mesélés
- Sátorépítés
- Barkácsolás, ábrázoló tevékenységek

Télen:

- Szánkózás popsi csúszkával – közös játék öröme, társas kapcsolatok fejlesztése
- Hógolyózás – matematikai ismeretek bővítése, célba dobás gyakorlása, szabályok betartása
- Építések hóból-jégből, hófestés, hóformák készítése a homokozó formákkal
- Kerti munka – hólapátolás, szánkópálya épités

Az óvodapedagógus feladatai:

Alapvető feltételek megteremtése, amelyek hatással vannak a játékra (hely, idő, eszköz, nyugodt légkör).

- Alkalmanként tapasztalatszerzési, élményszerzési lehetőségek biztosítása (pl. vadasparki látogatás).
- A dramatikus játékok során a gyermekek tapasztalataira építés.
- Alkotó módon biztosítani, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabad kibontakozásával.
- A segítés módjának és mértékének igazítása a konkrét játékhelyzethez, a csoport és az adott gyermek fejlettségéhez.
- Annak természetes elfogadása, hogy a gyermekek játékának színvonala eltérő lehet.
- Alkalmazkodás az adott fejlettségi szinthez, ugyanakkor a gyermekek fejlődésének elősegítése a magasabb szint irányába.
- Alapos megfigyelés a gyermekek játékában, és annak felhasználása a nevelési célok eléréséhez.
- Aktív részvétel a játékban, öröm és szeretet a közös tevékenységekben.
- Alapos ismeret a gyermekek érdeklődési köréről, tapasztalatairól, élményeiről, valamint a játék jellemzőiről.
- Teremtse meg az alapvető feltételeket, amelyek hatással vannak a játékra (hely, idő, eszköz, nyugodt légkör).
- Tapasztalatszerzés, élményszerzési lehetőségek: pl. vadasparki látogatás stb.

- A dramatikus játékoknál a gyermekek tapasztalataira építsen.
- Biztosítsa, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósítsák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.
- A segítés módját és mértékét mindig a konkrét játékhelyzetnek, a csoport és az adott gyermek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
- Tartsa természetesnek, hogy a gyermekek játékának színvonala különböző.
- Igazodjék az adott fejlettségi szinthez, de segítse elő, hogy a gyermekek magasabb szintre jussanak.
- Figyelje meg a gyermekek játékát és használja fel saját nevelési céljai elérése érdekében.
- Az óvodapedagógus is tudjon és szeressen játszani.
- Ismerje a gyermekek érdeklődési körét, tapasztalatait, élményeit, a játék jellemzőit.
- Tartsa lényegesnek, hogy a közös játékban a gyermekek érdeklődéssel, aktivitással, igazi játékkedvvel vegyenek részt, hogy minden gyermek szabadon és minél elmélyültebben játsszon.
- Ismerje meg a gyermekek otthoni játékfeltételeit. Ha szükséges, ébressze fel a szülők igényét a gyerekükkel való együtt játszásra.
- Az óvodapedagógus úgy tekintse a játékot, mint a nevelési célok elérésének legfőbb eszközét.
- Segítse az önkéntességnek, szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését a játék megszervezésében, a téma kiválasztásában, a szerepek kiosztásában.
- A Mozgás-Sport-Egészség programunk elvárásainak beillesztése az óvodai játék folyamatába.
- A játék során soha ne hagyja felügyelet nélkül a gyermekeket.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Nagyobb ügyességet vagy szellemi erőfeszítést igénylő játékokat is választhatnak.
- Bonyolultabb játékszabályokat is megtanulnak.
- Figyelmeztetik egymást a játékok szabályainak betartására.
- Épít, konstruál különböző eszközökből, játékokból.
- A konstruáló játékokat gyakran kapcsolják a szerepjátékhoz, az élethelyzetek reprodukálása közben szerelnek, építenek, szerkesztenek, vagy a létrehozott alkotás hatására képzelik bele magukat különböző élethelyzetekbe.

- Elfogadják egymás elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- Szívesen játszik társaival, képes a szerepek elosztására és a szabályok felállítására.
- Örömmel és bátran válogat játékeszközök és tevékenységek között.
- Képes játéktevékenységük kezdeményezésére, megszervezésére.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz, le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.

Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi és dajkai hagyományok gazdag, biztos alapot teremtenek a mindennapi meséléshez, verseléshez, mondókázáshoz. Ezek a mondókák, dúdolók és versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságának kialakításához, anyanyelvi neveléséhez, s ezáltal megalapozzák a könyvekhez fűződő pozitív érzelmi viszonyt, ami elősegíti az olvasóvá válást is. A ritmus, a mozdulatok és szavak egysége érzéki-érzelmi élményt nyújt, miközben fejlődik a gyermek emlékezete, képzelete, szókincse.

A népi és dajkai hagyományok, valamint a magyar gyermekköltészet mindennapi mondókázásra, verselésre biztosítanak lehetőséget. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének egyik legfontosabb segítője. Képi és konkrét formában, bábozás és dramatizálás segítségével tárja fel a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a viselkedési mintákat. A mese kiválasztásához tudatos, gyermekközpontú és korosztályhoz illő válogatás szükséges, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettségi szinteket is.

Az élőszavas mesélés különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására, ahol visszaigazolásra lelnek a kisgyermek szorongásai, és megoldást találhatnak rájuk. A mese tárgyi világának megelevenítése, átlelkesítése, valamint a mágikus világkép és a csodák, átváltozások révén a gyermek ráébred a mélyebb pszichikus realitásokra, megismerési törekvései erősödnek. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságot tapasztal, s a mesehallgatás során eleven belső képvilágot jelenít meg. Ennek a belső képalkotásnak a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb eszköze.

A mesélés szokásainak és rítusainak kialakítása segíti a ráhangolódást és a mesék befogadását. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással való kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva helyet kapnak a népi mesék, mondókák, rigmusok, a magyar

történelmet feldolgozó mondavilág elemei, a klasszikus és kortárs irodalmi művek, valamint más népek, nemzetiségek meséi egyaránt.

A **tevékenység célja**, hogy irodalmi élmények nyújtásával elősegítse a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi és értelmi fejlődését, felkeltse, megszerettesse az irodalmi művek iránti érdeklődést, és eljuttassa őket a befogadó szerepből az előadói szintre. Az önkifejezés saját vers- és mesealkotással, játékos mozgásokkal, ábrázolással valósulhat meg, ráébresztve őket a külvilág és az emberi belső világ főbb érzelmi viszonyaira, viselkedésformáira. A mesék és versek nyelvi fordulatainak, kifejezéseinek megismertetése, használata gazdagítja a gyermekek nyelvi kifejezőkészségét, érzelmi biztonságot ad, és segíti érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésüket, szemléletmódjuk, világképük kialakítását, szorongásaik oldását az igényesen válogatott irodalmi művek által.

A képességfejlesztés lehetőségei a vers és mese tevékenységek során

Fejlesztési terület	**Fejlesztési célok és tartalmak**
Érzelmi-szociális	Érzelmi biztonságuk kialakítása, érzelmi életük gazdagítása, igazságérzet kialakítása, kapcsolatteremtő képesség.
Értelmi	Belső képi világuk, fantázia, reprodukció készség, mese megértése, időrendiség, testrészek ismerete, testséma fejlesztése, dominancia.
Verbális	Mozgásos észlelés, tapintásos észlelés, hallás, hangészlelés, auditív emlékezet, beszédritmus, beszédkedv felébresztése, artikulációs tisztaság, beszédkészség, nyelvi kifejezőkészség, beszédkultúra, pantomimika, nonverbális készségek.
Testi	Ritmusérzék, auditív ritmus, egyensúlyérzék, finommotoros tevékenység: beszéd és mozgás összekapcsolása.

A mese, vers tevékenységekhez felhasznált irodalmi anyag életkori felosztása

- Állatokról szóló mondókák, versek, mesék
- Altatók, andalítók, altató mondókák
- Ábrázolás, fantáziafejlesztő versek, mesék
- Az időjárásról, természetről szóló mondókák, versek
- Alkalmi, ünnepi mondókák, versek, mesék

	3-4 évesek	**4-5 évesek**	**5-6-7 évesek**
Mondóka	- a befogadás idején simogatók, csitítgatók, altatók, lovagoltatók - 5-6 népi mondóka (hangutánzó, ujjkiszámoló, hintáztató, tapsoltató, cirógató)	- 5-6 mondóka a környezetről, időjárásról, állatokról - 2-3 kiolvasó, békítő, rajzoltató, vonatozó, halandzsák	- 5-6 mondóka környezetről, időjárásról, emberekről - felelgetők, hidas játékok, bújócskák - nyelvtörők, találós kérdések, szólások, közmondások
Vers	- 6 - 8 egyszerű lüktetésű vers, évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolódva	- 6- 8 egyszerű ritmusú és hangzású, hosszabb terjedelmű vers - a kiscsoportban tanult versek ismételgetése, felidézése	- 10-12 hosszabb terjedelmű, több versszakból álló vers - az előző években tanult kedvenc versek ismétlése
Mese	- 6-7 rövid mese (lánc-, halmozó-, állatmesék)	- 8-10 mese: varázsmesék, verses-mesék, egyszerű népmesék - a kiscsoportban megismert kedvenc mesék felidézése	- 10-12 varázsmese, népmese, tündérmese, és az óvodai ünnepekhez kapcsolódó mesék

Mese-hallgatásra ajánlott irodalom	- Cselekményükben átélhető, megérthető történetek; - állatkölykökről, családi-, óvodai életről	- magyar népmesék - mesék a gyermekek óvodai mindennapjairól	- folytatásos történetek, regék, mondák, ifjúsági regények - kortárs folytatásos mesék
Gyermekek nek ajánlott irodalom	- leporellók, egy-egy tárgyat, élőlényt megjelenítő lapozgatók	- állat és mesehős szereplőkkel, sok képpel illusztrált képeskönyvek	- magyar költők verseire komponált verseskönyvek - az olvasás előkészítésére alkalmas nagybetűs képeskönyvek

Az **óvodapedagógus feladata**, hogy megteremtse a mindennapi mesélés lehetőségét, ne csak a hetirendben rögzített időpontban meséljen, verseljen, hanem örömforrásként, élményként naponta. A mesemondás alkalmait ismétlődő szokásokkal is gazdagíthatja, például gyertyagyújtással, párnák lerakásával. Előadásmódja legyen élményszerű, emlékezetből, ritkábban könyvből olvasva, arcának és hangjának játékával életre keltheti a mesét. A gyermekek irodalmi élményeinek újra játszásához biztosítania kell a bábozás, dramatizálás eszközeit, lehetőségeit, valamint kreatív meseolvasási formákat (pl. papírszínház) is alkalmazhat.

Az irodalmi élmények feldolgozását különféle eszközök, anyagok barkácsolási lehetőségével segítheti elő. Fontos, hogy a mesélés, verselés, mondókázás alkalmával meghitt légkört, érzelmi biztonságot teremtsen. A versmondásban a ritmus és a hangzás legyen az elsődleges. Az óvónő ne magyarázza a verset, és ne is kérdezze a gyermektől, hogy miről szól, de válaszoljon a mesével, verssel kapcsolatos spontán kérdésekre, beszélgessen velük. Körültekintően alkalmazza a szókincsfejlesztést, javítsa a nyelvhelyességi hibákat, segítse a beszédtechnikai problémák javítását verseléssel, mondókázással.

Változatos módon állítsa össze az irodalmi anyagot, amelynek gerincét a magyar népmesekincs, klasszikus és kortárs irodalmi művek adják. A kiválasztásban érvényesüljön az aktualitás és a helyi adottságok. Kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek a felnőttek gyermekeiknek, biztosítva a személyes kontaktust, az érdeklődő törődést, a szeretet fizikai kinyilvánítását. Hívja fel a szülők figyelmét az élőszóban történő mesélés fontosságára, tegyék lehetővé, hogy a gyermekek meseélményeiket játékokkal és rajzzal otthon is kifejezhessék. Folyamatosan bővítse, aktualizálja a csoport érdeklődésének megfelelően a csoport képeskönyv készletét, és kísérje figyelemmel (szükség esetén javítsa) a dajka érthető, tiszta beszédét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások, figyelmesen, csendben hallgatják végig a mesét. Viselkedésükön, tekintetükön látszik a belső képzeleti képek készítésének jele. Játék közben alkalomszerűen felidéznek odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Várják, kérik az elhangzott vers, mondóka ismétlését, önállóan is verselnek. Fel tudják idézni a cselekmény egy-egy mozzanatát. A folytatásos mesék, versek, meseregények szálait össze tudják kötni, vannak kedvenc mesehőseik, a velük történt dolgokat beleviszik játékukba. A meséskönyvek képeit önállóan nézegetik, a képek alapján felismerik kedvenc meséiket. Ismerik a csoport könyvespolcát, eligazodnak a könyvek között, vigyáznak épségükre. Saját vers- és mesealkotással, mozgással, ábrázolással fejezik ki önmagukat.

Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

A népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Ének, zene, népi játék, tánc dalanyaga

Kiscsoport		**Középsőcsoport**	**Nagycsoport**
Hangterjedelem	3 – 4 (5) hang	3 – 6 hang	3 – 6 hang
Hangkészlet	3 - 4 dal	2 - 3 dal	2 dal
s - m	3 - 4 dal	2 - 3 dal	2 dal
l – s – m	-	1 - 2 dal	1 - 2 dal
s – m – d	2 - 3 dal	2 - 3 dal	1 - 2 dal
m – r – d	2 dal	3 - 4 dal	2 - 4 dal
s – m – r - d	-	-	6 - 8 dal
l – s – m – r – d	-	2 dal	2 - 3 dal
m – r – d – l,	1 dal	1 - 2 dal	-
d – l, - s,	-	-	2 dal
r – d –l, - s,	-	-	2 dal
m – r – d – l, - s,			
Mondóka	5 – 6 mondóka	4 – 5 mondóka	3 – 4 mondóka
Dal	10 – 14 dal	15 – 23 dal	20 – 26 dal
Ritmus	♪	♪,♫, szinkópa	♪,♫, egész, nyolcad, szünet
Szöveg	Játékos, ismétlődő szavak	Állat, virág, ünnepi, alkalmi, játékszöveg	Téma bővül a gyermek környezetével, alkalmi, ünnepi dalok.

Játék, mozgás		Álló helyzet, kéz-lábmozgás, körforma áll, indul. Ismétlődő játékos mozdulatok	Kör, csigavonal, hullámvonal, szerepcsere, guggolás, taps, utánzó mozgás	Komplikáltabb játékok, párcsere, hidas, kapus, fogócska, sorgyarapító, fogyó
Mondóka- játék és műzene aránya		90 – 10 %	80 – 20 %	70 – 30 %
Évi anyag dal és mondóka összesen	lehet kell biztosan	20 15 11	28 19 12	30 23 14

Zenei képességfejlesztés feladatrendszere

		Kiscsoport	**Középső csoport**	**Nagycsoport**
Éneklési készség	Hangterjedelem	3 – 5 hang	3 – 6 hang	3 – 6 hang
	Abszolút magasságban	D - h	C – c,	C – d,
	Normál tempó	I=66- 80	I =80 - 92	I=92- 108
		Óvónő segítségével, egyszerre, csoportosan, körülbelüli magasságban	Óvónő indításával önállóan, egyes gyerek segítségével, tisztán, együtt, jó szövegkiejtéssel	Csoportosan és egyénileg, önálló indítással, tisztán, helyes kezdő magasságban és tempóban. Dallam és ritmusmotívumok visszaéneklése.
Hallás-fejlesztés	Magas – mély reláció	Oktáv távolságban térben mutatják.	2 fokozatban oktáv és kvint, térben mutatják, dal kezdő-hangjának váltása	3 fokozatban, térben mutatják (oktáv, kvint, terc)

	A halk és hangos felismerése	Beszéden, éneken, zörejen	Ismerjék fel és énekeljenek, beszéljenek, tapsoljanak úgy (váltakozva is)	A halk és a hangos, a gyors és a lassú fogalompárok tisztázása és együtt gyakorlása
	Dallam felismerés	-	Jól ismert dalokat szöveg nélkül is ismerjenek fel, dúdolásról vagy hangszerről	Dallam felismerés kezdő- vagy belső motívumról
	Dallambújtatás	-	Motívumok váltva, halkan. hangosan	Dallambújtatás rövidebb és hosszabb egységekkel
	Motívum visszhang	-	-	Motívum visszaéneklés kitalált szöveggel, csoportosan és egyénenként
	Hangszínek megfigyelése	2 – 3 élesen eltérő zörej, hangszer hangszínét különböztessék meg	Finomabb zörejek és egymás hang-jának felismerése	Zörej és zenei hangok, egymás hangjának felismerése, kis különbséggel
	Zenehallgatás	Az óvónő énekét érdeklődve hallgassák	Néhány percig tudjanak figyelni az éneklésre, hangszerjátékra	Hosszabb énekelt vagy hangszeren előadott dal figyelmes hall-gatása

Ritmusérzék fejlesztése	Egyenletes lüktetés	Egyenletes lüktetés	Egyenletes lüktetés és	Egyenletes lüktetés és
	Ritmus	-	Dalok, mondókák ritmusának kiemelése	Dalritmus különbsége, kapcsolata, dalritmus kiemelése, dallamfelismerés ritmusról
	Gyors - lassú	-	Gyors–lassú beszéd, ének, mozgás	Gyors – lassú különbsége, gyakorlatban önálló irányítással is
	Kettes lüktetés	-	Kettes lüktetés változatos mozdulatokkal	Dalok kettes lüktetésének kiemelése tapssal, járással, finom különbséggel
	Ritmus visszhang	-	-	Ritmus motívumok visszatapsolása
Mozgás-térforma		Játékos mozdulatok egyénileg, az óvónővel, kis csoportban együtt	Teljes csoporttal együtt, egyöntetű mozgás, esztétikus játékmozdulatok	Esztétikus, egyöntetű mozgás változatos térforma, játékos táncmozdulatok
Hangszerek	ütőhangszerek	Dob használata	Dob és háromszög használata	Dob, háromszög, cintányér egyéni használata

Képességfejlesztés lehetőségei a tevékenységekben

Fejlesztési terület	Részletes tartalom
Érzelmi-szociális	Zenehallgatás – befogadás, zenei ízlés, népi hagyományok ápolása, ismerkedés a klasszikus zenével a szép, - mint esztétikai élmény egymáshoz való pozitív viszony érzelmi élet gazdagodjon. Alkalmazkodó képesség, együttműködő készség, közösségi érzés.
Értelmi	Auditív memória, belső hallás, vizuális memória, dallam felismerés hangszerről, énekhangról, dallamvisszhang. Zenei érdeklődés, téri tájékozódás – keresztcsatornák, zenei kreativitás, zenei improvizáció, pontos szövegkiejtés, tiszta éneklés és artikuláció. Testséma, testrészek.
Verbális	Hangszín felismerés: zörejhangok, különböző hangú tárgyakkal halk hangos felismerés, maga – mély hang érzékelése, megkülönböztetése, felismerése, ritmusérzék, egyenletes lüktetés, környezet hangjainak megfigyelése.
Testi	Mozgáskultúra fejlesztés, mondóka, játékos mozgással, egyenletes lüktetés, különböző mozgásformákkal, ritmustartás, ritmustapsolás, ritmushangszerek megismerése, mondóka ritmusa, nagy mozgások fejlesztése: gyors – lassú mozgások, egyensúlyérzék és finommotorika.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti a zenei nevelés alapvető feltételeit, a csoportban dolgozó dajka közreműködésével.
- Tudatosan, tervszerűen és folyamatosan szervezi a gyermekek zenei fejlesztését.
- Változatos zenei élményeket biztosít (pl. népi hangszeres előadások, művészeti iskola növendékeinek hangversenye, néptánc-foglalkozások és bemutatók).
- Megismerteti a gyermekeket különféle hangszerekkel, azok hangjával.
- Megteremti az aktív zenélés lehetőségét.
- Népdalok, táncok és népi játékok révén segíti a hagyományok továbbélését és a mozgáskultúra fejlődését.
- A dal- és zenehallgatási anyag kiválasztásánál figyelembe veszi az aktualitást, a helyi sajátosságokat (pl. A tokaji szőlőbe, Víz, víz, víz, Ettem szőlőt), valamint a Zenevarázs c. kötet ajánlásait.
- Tiszta énekhangjával bármely napszakban felkelti a gyermekek figyelmét, segíti a beszoktatást, felszabadító és fegyelmező hatást gyakorol.
- Kombinálja a hagyományos zenehallgatást a mozgásos kifejezéssel, teret adva a gyermekek érzelmi megnyilvánulásainak.
- Biztos tudásra építve megismerteti a gyermekeket különböző előadásmódokkal, melyeket mozdulatokkal is kísérhetnek.
- Tudatosan épít a zene jótékony hatására a tanulás és viselkedés fejlesztésében.
- A zene és éneklés színesíti a mindennapokat, emeli az ünnepek hangulatát.
- Tájékoztatja a szülőket a zenei nevelés módszereiről, a használt dalokról, mondókákról, és javaslatokat ad otthoni használatra.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A mondókákat és dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklik.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint, az egyenletes lüktetést kiemelve mondják.
- Felismerik a magas-mély hang, a halk-hangos közötti különbséget.
- Képesek dallammotívumokat „elbújtatni”, felismerik a dallamot dúdolásról vagy hangszerről.
- Különbséget tudnak tenni a környezet és a tárgyak zajai, zörejei között.

- Biztonsággal kiemelik a dalok és mondókák ritmusát, visszatapsolják a szöveges motívumokat.
- Tudnak gyorsan és lassan mozogni, énekelni, és egyöntetűen járnak körbe.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan, örömmel végeznek.
- Biztonsággal használják a gyermekhangszereket.
- Képesek „kérdezz-felelek" játékot játszani és énekelni két csoportban önállóan is.
- Felismerik a dallamokat dúdolás, valamint kezdő-, lényeges- és záró motívumok alapján.
- Mozgásukban megjelenik a zene lüktetése, vizuális alkotásaikban tükröződik a zene hangulata.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

- A vizuális tevékenységek az óvodai nevelés sokszínű, komplex területét alkotják: ide tartozik a rajzolás, festés, mintázás, építés, konstruálás, modellezés, kézműves munka, valamint az esztétikus környezet alakítása.
- A gyermekek megismerkednek a népművészet elemeivel, műalkotásokkal és nemzeti szimbólumokkal is.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások bemutatására közösségi rendezvényeken, valamint a tehetségek felismerésére.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít.
- A tevékenység, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására szolgál.
- Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

- Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását.
- A vizuális tevékenységek a hét minden napján jelen vannak, gyakran mikrocsoportos formában, játékidőbe ágyazva.
- Gyakran alakulnak ki más műveltségi területeket is érintő, komplex tevékenységek.
- A csoportszobákban minden gyermek számára bármikor elérhetőek a szükséges eszközök és anyagok.
- Az elkészült alkotások az öltözőkben és a folyosón kerülnek kiállításra, ezzel is megerősítve az alkotás értékét és örömét.

A tevékenység célja:

- A gyermekek egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő képi–plasztikai kifejezőképesség birtokában az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképesség kialakítása, fejlesztése.
- Téri, formai és színképzeteik kialakítása.
- A természet színeire, formáira való rácsodálkozással, műalkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás és értékelő képesség kialakítása.
- A gyermekek közötti ábrázolásbéli különbségek szem előtt tartása (nem kell és nem is lehet egy szintre hozni a gyermekeket).
- Az ábrázolás különböző fajtái a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze.
- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- Fontos az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Az egész nap folyamán biztosítjuk az ábrázolás különféle technikáinak és eszközeinek használati lehetőségét.

Képességfejlesztés lehetőségei a rajz, mintázás, kézimunka tevékenységei során

Fejlesztési terület	Részletek
Érzelmi-szociális	Akarati tulajdonságok, igényesség, szép iránti fogékonyság, esztétikai érzelmek, frusztráció. Önismeret, önértékelés, önbizalom, testséma, testrészek,

	keresztcsatornák, pozitív énkép, önelfogadás, alkalmazkodási készség.
Értelmi	Alaklátás, formaállandóság, rajzi kifejezőképesség, emlékezet, fantázia, alkotóképesség, észlelőképesség, formák, arányok, méretek, színek, színharmóniák, színárnyalatok. Formaérzék, formaismeret, formaképzelet, színérzék, díszítő érzék, irányérzék, mozgásos észlelés rész – egész látás, tapintás, észlelés, megfigyelőképesség, vizuális memória, ritmus, összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás, téri tájékozódás síkban, térbeli alakzatok felismerése, létrehozása.
Verbális	Fogalomrendszer, szókincsbővítés, időviszonyok, tárgyi megnevezések, testfogalom, verbális fejlesztése, rajzi kifejezőkészség komplex fejlesztése.
Testi	Egyensúlyérzék, finommotorika, kézügyesség, helyes eszközfogás, ülés, testtartás, nagymozgások, szem–kéz, szem–láb koordinációja, mozgás feletti kontroll, mozgás tudatos irányítása, szemmozgatás, szemfixáció.

Jellemző feladatok korcsoportok szerint (az egyéni sajátosságoknak megfelelően eltérés lehet)

3-4 éves:

- ismerkedés az anyagokkal
- mintázás: gyurkálgatás, formálgatás tetszés szerint (gyurma, só-liszt gyurma, főzött gyurma, agyag, hó, homok, tészta)
- firkálgatás, rajzolás puha vastag ceruzával, zsírkrétával (különböző anyagokra: rajzlap, csomagoló papír, fólia, karton doboz)

- festés: ujjal, nagy ecsettel, szivaccsal, hengerrel
- nyomdázás: ujjal, tenyérrel, dugóval, krumplival, szivaccsal, vattapamaccsal
- ragasztás: nagy formákat, ecsetes ragasztóval

4-5 éves:

- Kiscsoportban megismert technikák, tevékenységek bővítése
- Természeti tárgyak gyűjtése: termések, levelek, ágak, kavicsok gyűjtése, felhasználása
- Mintázás: gyümölcsök, állatfigurák, emberalakok készítése, lenyomatok (hőre keményedő gyurma, levegőn szilárduló gyurma, gipszöntés)
- Rajzolás: filctollal, aszfalt krétával
- Festés: sok színnel, bármilyen festékkel, szivacsecsettel (rajzlapra, kartonra, tortapapírra, papírzacskóra, papírtányérra, hullámpapírra)
- Nyomdázás: zöldségekkel, gyümölcsökkel, falevéllel, textillel
- Ragasztás: tépéssel, vágással papírokból, anyagból, termésekből
- Origami: egyszerű hajtogatások
- Előre kilyukasztott formák varrása
- Dekupage

5-6-7 éves:

- Természeti tárgyak gyűjtése: terményképek, mozaikok, zöldségfigurák készítése
- Mintázás: emberalakok részformákkal, agyagkompozíciók karcolással, dombormű, gipszöntés
- Bábkészítés: zacskó-, sík-, fakanálbáb
- Rajzolás
- Festés: üvegfestékkel, textilfestékkel, porcelánfestékkel (szívószállal festékfújás, fogkefével fröcskölés, festés fésűvel)
- Körmöcskézés
- Fonás
- Szövés
- Varrás, hímzés
- Gyöngyfüzés
- Gyöngykirakás vasalás
- Ragasztás: mozaik készítés, terménykép, textilkép

- Origami
- Díszítőmunkák
- Linónyomat készítése
- Kollázs, montázs
- Karcolás
- Apró gyöngy fűzése
- Kasirozás
- Gipsznyomat
- Batikolás
- Kollektív munkák
- Makramé

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek képi-plasztikai kifejezőkészségének, ábrázoló és konstruáló képességének folyamatos fejlesztése.
- A képi gondolkodás formálása, a kreatív, kezdeményező magatartás támogatása.
- Az alkotói folyamat és az öröm előtérbe helyezése, nem a kész mű értékelése.
- Környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés.
- A tárgyi és hangulati feltételek biztosítása a szabadidős és szervezett vizuális tevékenységekhez.
- Természetes, jó minőségű anyagok és termések előnyben részesítése a csoportszoba rendjében, díszítésében és az alkotás során.
- „Barkácssarok" vagy „rajzasztal" kialakítása, ahol a gyerekek szabadon válogathatnak eszközök és anyagok között.
- Az udvari lehetőségek egész éves kihasználása (pl. tábla, kréta, homok, gyurma, agyag, hó).
- Az ábrázolás anyagaival és eszközeivel való ismerkedés lehetőségének megteremtése.
- Spontán helyzetek, élmények, csoportélet eseményeinek felhasználása alkotásra buzdításra.
- A rajzolás, építés lehetőségének biztosítása már a beszoktatás időszakában.
- Minden nap, játékidőben is legyen lehetőség a szabad alkotásra és a jól ismert technikák gyakorlására.

- A gyermekek irányítása mindig igazodjon az egyéni fejlettségi szinthez, a váratlan helyzetek figyelembevételével.

Mintázás, technikák:

- Mintázás: agyag, gyurma, sógyurma, nyomatok, termések, gyümölcsök, levelek, kéz- és lábnyomatok, mézeskalács készítés.
- Gipszképek, keretek készítése dekupázs technikával.
- Homok- és terméskép, kavicsfestés, mozaikképek természetes anyagokból.
- Festési technikák: ujjal, vattapamaccsal, szivaccsal, golyóval, fogkrémmel, buborékfújással.
- Szőttesek készítése természetes anyagokból, papírcsíkokból.
- Olvasztott zsírkréta kép, kasírozás (álarc, tál, gyümölcsök, zöldségek), barkácsolás a természet adta lehetőségek felhasználásával.

Kapcsolódás a szülőkhöz és a közösséghez

- A szülők ösztönzése arra, hogy otthon is biztosítsanak alkotási lehetőséget, valamint őrizzék meg gyermekeik munkáit.
- Lehetőségek teremtése arra, hogy a gyermekek egymás munkáit megnézhessék, véleményezhessék, és tanácsot adhassanak egymásnak.
- A gyermekek alkotásainak folyamatos bemutatása a szülők számára jól látható helyen, például az öltözőben vagy az óvoda aulájában.
- A tehetségek felfedezése és bátorítása.

A fejlődés sajátosságai az óvodáskor befejezésére:

- Sokféle tapasztalatot szereznek az építésben, téralakításban.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítik a kedvelt színeiket.
- Szóbeli véleményt nyilvánítanak önmaguk és egymás munkáiról, esetlegesen műalkotásokról véleményt alkotnak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján, megfigyeléseik felhasználásával.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat (nyírás, hajtogatás, szövés, varrás stb.).

- Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos mozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Motoros képességek fejlesztése a kondicionális, a koordinációs képességek fejlesztése

Kondicionális képességek	**Koordinációs képességek**
Erő, ügyesség: szökdelések, távol- és magasugrás helyből és nekifutásból, fel- és leugrások szerekről szerekre	Téri tájékozódási képesség: átbújások, természetes támaszgyakorlatok irányváltoztatással, járások, futások irányváltoztatással, célbadobósok, labdagyakorlatok
Testi erő: kúszások, csúszások, mászások, dobások, kéziszer gyakorlatok	Mozgásérzékelés (kinesztetikus képesség): minden kéziszer gyakorlat
Állóképesség: lassú és közepes iramú futások, tartós futások, hosszú ideig végzett kúszások, mászások, csúszások, ugrások	Reakcióképesség: futójátékok különféle feladattal
Gyorsaság: gyors futások, futójátékok feladattal, futásból (akusztikus jelre) irányváltoztatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele	Egyensúlyozási képesség: keskeny felületen végzett járások, futások, természetes támaszgyakorlatok, nyusziugrás, gurulás a test hossztengelye körül, gurulóátfordulás előre, hátra
Ritmusképesség: egyszerű ciklikus mozgások – akusztikai jelre, ritmus tartásával	
Mozgékonyság, hajlékonyság: valamennyi ízületben közepes és élénk tempójú nyújtó hatású gyakorlatok	

Képességfejlesztés lehetőségei a mozgástevékenység során:

Fejlesztési terület	Tartalom
Érzelmi-szociális	Aktivitás, érzelmi motiváltság erősítése, kitartás, szabálytudat, nehézségek leküzdése. Közösségi magatartás, kudarc elismerése, önbizalom, önértékelés, testfogalom, testséma, testrészek és funkcióik megismerése, oldaliság, a törzs függőleges zónájának kialakítása, önmaga felismerése (tükör).
Értelmi	Térérzékelés, téri irányok és viszonyok, alak, forma, szín, méret megismerése, keresztcsatornák, vizuális, tapintásos, hallásos. Vizuális időrendiség és ritmus, vizuális diszharmónia
Verbális	Tárgyak testrészek megnevezése, téri irányok viszonyok megnevezése, méret, hasonlóság, különbözőség megnevezése, mozgással és a testsémával kapcsolatos szavak gyakorlása.
Testi	Erő, ügyesség, összerendezett mozgás, egyensúlyérzék. Finommotorika, állóképesség, mozgásigény, nagymozgások, szem – kéz koordináció.

Mozgáskotta módszer az óvodánkban

A Magyar Mozgáskotta Módszer, amely Magyar Gábor szegedi testnevelő tanár nevéhez fűződik, gyermekközpontú módszertani kutatások eredményeként jött létre. Ez a tervszerű és hatékony eszköz a kisgyermekek testi és pszichológiai sajátosságaihoz igazodva játékos formában fejleszti a gyermekek testi és kognitív-viselkedéses funkcióit.

A **Mozgáskotta** egyedi jelrendszert alkalmaz: a felhasznált eszközökön különböző állatformák szimbólumai (madár, béka, nyuszi, mókus, mackó, bohóc), jobb és bal lábnyomok, valamint pöttyök jelennek meg. Ezek a szimbólumok kottaszerűen rendeződnek, és a feladatok

algoritmikusan épülnek egymásra. Az elemekből a fejlesztési céloknak megfelelően különböző nehézségű mozgásprogramok állíthatók össze, amelyek értékes alternatívát kínálnak azoknak a gyermekeknek is, akik a teljesítményközpontú mozgásoktatásban kevésbé érvényesülnek.

A módszer tematikája az eszközökhöz kapcsolódva az adott intézmény körülményeihez, valamint a napi és heti tervekhez igazítható. Óvodánkban a heti két irányított testnevelési foglalkozás egyikét a Mozgáskotta módszer alapján tartjuk meg.

A Mozgáskotta módszer célja, hogy komplex módon fejlessze a gyermekek funkcióit a mozgások térbeli, időbeli-dinamikai szerkezetének alkalmazásával. A mozgásprogramok az önfejlődés katalizátoraként hatnak, motiválva a gyermeket arra, hogy az adott mozgássort egyre összerendezettebben és eredményesebben hajtsa végre.

A mozgásos tevékenységek, feladatok korosztály szerinti csoportosítása

3-4 éves kor

- A tevékenységek főként a nagymozgások gyakorlására (csúszás, mászás, kúszás) és az egyensúlyérzék fejlesztésére irányulnak:
- természetes járásgyakorlatok, futások, támaszok, mászások, kúszások, ugrások páros lábon, szökdelések
- gimnasztika egyszerű kézi szerekkel (babzsák, karika) – különböző testhelyzetek, kartartások, törzs- és lábmozgások
- egyensúlygyakorlatok a fokozatosság elvének betartásával
- labdagyakorlatok (labdagurítás)
- lábboltozat erősítő mezítlábas torna és vitamin torna
- korszerű testnevelési játékok és rendgyakorlatok (utánzó, futó, helykereső játékok)
- mozgáskotta módszer ide vonatkozó feladatsorai

4-5 éves kor

- Kiemelt a testséma fejlesztése, a test részeinek mozgásos megtapasztalása, feltérképezése. Kibővülnek a nagymozgások a guruló átfordulással előre, az ugrásokkal, dobásokkal. Bővül a térismeret képessége. A csuklópánt készlet használata segíti a test oldalainak érzékelését.
- Az előző évben megismert mozgásformák önálló alkalmazása és összekapcsolása
- téri irányokat alakító gyakorlatok

- gimnasztika változatos kézi szerekkel (babzsák, karika, szalag, tüskelabda), egyszerű páros gyakorlatokkal
- változatos padgyakorlatok, egyensúlygyakorlatok
- gurulóátfordulás előre, és hossztengely körül
- távol- és magasugrások
- feladatok kis és nagylabdával, egykezes célbadobás
- nagyobb ügyességet, kitartást, állóképességet igénylő feladatok
- lábboltozat erősítő mezítlábas és helyes testtartást kialakító gerinctorna, vitamintorna
- szabály-és versenyjátékok megjelenése (futó, fogó, helyfoglaló játékok)
- mozgáskotta módszer korosztályra vonatkozó elemei

5-6-7 éves kor

- Hangsúlyossá válik a téri irányok mozgás közbeni tartása, a koordinált nagymozgás, a szem-kéz koordinációt igénylő mozgásos feladatok sora.
- speciális járás-futás feladatok, különféle alakzatokban, keresztirányú haladással
- a gimnasztika elemeinek bővülése, nehezebb páros gyakorlatok, szakkifejezések alkalmazása (pl. oldalsó középtartás, nyújtott ülés, mellső fekvőtámasz, galoppszökdelés)
- kéziszerek használatának nehezítése (karika, szalag, bot, babzsák, Body-Roll henger, torna korongok)
- ugrások (távol- és mélyugrások), gurulóátfordulások nehezített körülmények között
- egyensúlyozás nehezített körülmények között (rézsútos padon, átbillenő szeren, lépegető hengerrel, billenő rácshintán), differenciált egyensúlygyakorlatok automatikus végrehajtása, fejlesztő eszközök magabiztos használata (libikóka, egyensúlydeszka, rugósdeszka, guruló labirintus)
- dobások különböző technikákkal, célba dobások
- nehezített labdagyakorlatok (pattogtatós labdavezetés, célbadobás kosárba)
- lábboltozat erősítő mezítlábas és helyes testtartást kialakító gerinctorna, vitamintorna
- szabályjátékok, sorversenyek, csapatversenyek, váltóversenyek
- függés gyakorlatok bordásfalon (Greifswald pad korlátján)
- kézállás előkészítése
- léglabda vezetés és adogatás társhoz egykezes felső dobással, labdaleütéssel

- labdajátékok, csapatjátékok egyszerűsített szabályainak ismerete, alkalmazása léglabdával (kosárlabda, röplabda, foci)
- mozgáskotta módszer nehezített gyakorlatsorai, ismétlés több keresztcsatornát fejlesztő gyakorlattal, emlékezetből végzett elemekkel

A Mozgáskotta módszer kiemelt fejlesztési feladatai

- a gyermekek természetes mozgásának fejlesztése
- figyelemkoncentráció fejlesztése
- gondolkodás, emlékezet fejlesztése
- vizuális emlékezet fejlesztése
- ideg-izom kapcsolatok fejlesztése
- keresztcsatornák fejlesztése
- kitartásra, önfegyelemre nevelés
- ritmusfejlesztés, egyensúlyérzék fejlesztése
- téri tájékozódó képesség fejlesztése

A Mozgáskotta módszer gyakorlatainak életkori csoportosítása

3-4 éves korosztály:

- Fontos az ismétlések gyakorisága, játékokkal, mesékkel:
- játék a színekkel, babzsákkal
- játék az állatokkal, alakokkal
- járásos feladatok: természetes járás, terpeszjárás, zsinórjárás
- szökdelések dobogókról le-fel
- járásos feladatok mozgáskotta gerendákon
- páros lábon szökdelés, mozgáskotta pályán előre egyenes irányban
- pálya térbeli kiszélesítése dobogókkal
- páros lábon szökdelés cikk-cakk vonalban
- ismerkedés a béka szimbólummal
- terpesz-zár szökdelés dobogókkal nehezítve
- ismerkedés a mackó, madár szimbólummal
- állatszimbólumok által jelzett kartartások gyakorlása

4-5 éves korosztály:

- Kiscsoportban elsajátított ismeretek felelevenítése, nehezítés új elemekkel. Összetettebb mozgássorok végrehajtása:
- járásos feladatok különböző mozgáskotta gerendán
- új elem: páros lábon forgás
- egyszerű szökdeléses feladatok mackó, madár, béka és páros lábon forgás
- új elem: nyuszi (magas tartás) – jelentéstartalommal töltve
- szökdeléses kar-láb feladatok mackó, madár, nyuszi karszimbólumokkal
- új elem: mókus (mellső középtartás)
- karszimbólumok használata dobogókkal nehezített pályán
- egyszerű szökdeléses kar-láb-forgás-guggolás feladatok, dobogókkal
- kihagyott szimbólumok, láthatatlan jelek
- ritmikus sorok kihagyott elemekkel
- bal láb szökdelés szimbóluma
- páros lábon és bal lábon szökdelés szimbólumainak összekapcsolása
- jobb lábon szökdelés szimbóluma
- páros lábon és jobb lábon szökdelés szimbólumainak összekapcsolása
- páros-, jobb-, bal lábon szökdelés szimbólumainak összekapcsolása

5-6-7 éves korosztály:

- A lateritás, az egyensúlyérzék és kondicionális képességek fejlesztése:
- páros-, jobb-, bal és a terpesz szimbólumainak összekapcsolása
- páros lábon forgás szimbólumának beépítése
- bal lábon forgás szimbóluma
- jobb lábon forgás szimbóluma
- korábban megismert lábszimbólumok kiegészítése a bal- és jobb lábon forgás szimbólumaival
- terpesz-zár szökdelés párhuzamos kartartással
- terpesz-zár szökdelés keresztezett irányú karmozgással
- páros és egy lábbal végrehajtott elemek kiegészítése karszimbólumokkal
- összetett kar-láb feladatok” láthatatlan” jelekkel
- összetett kar-láb feladatok kiszélesítése dobogókkal

- ritmikus sorok „láthatatlanná” válnak
- természetes járás és lépés-zár összekapcsolása
- számoláson, számfelismerésen alapuló mozgásos feladatok
- cintányérozó bohóc szimbóluma – zenei ütemhangsúlyok

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodóképességét.
- Építsen a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére.
- Tartsa szem előtt, hogy a mozgásfejlesztés legértékesebb anyagai a játékok.
- Törekedjen a kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- Alkalmazkodjék a gyerekek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségi szintjükhöz, teherbírásukhoz.
- A mozgás megszerettetésében az óvodapedagógus működjék együtt a családdal.
- Tartsa fontos feladatnak a fizikai állóképesség fejlesztését, az önértékelés és önbizalom fejlesztését.
- Kapjon kiemelt figyelmet a testséma fejlesztése (testfogalom kialakítása, testrészek ismerete, a kezesség erősítése stb.). A testséma fejlesztésére építve fejlődnek orientációs képességei és az „oldalaság” érzékelése is.
- A mozgásfejlesztésben kerüljenek előtérbe az egyensúlygyakorlatok, koordinációt fejlesztő gyakorlatok és a tér mozgásos megismerése.
- Az 5-6-7 éveseknél már kiemelt hangsúlyt kapjon a finommozgás, a percepció, a mozgás közbeni alaklátás és formaállandóság fejlesztése is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Mozgáskedvük és mozgásigényük életvitelük szerves részévé válik, a mindennapos mozgás természetes szükségletté alakul.
- Kialakul a testséma és a testtudat, fejlődik a szem-kéz, szem-láb koordinációjuk.
- Biztonsággal tájékozódnak térbeli helyzetekben, felismerik és alkalmazzák a téri irányokat.

- Mozgásukat tudatosan irányítják, képesek testhelyzetüket stabilan megtartani, mozgásuk tempóját szabályozni.
- Kialakul a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly, amely hozzájárul a harmonikus mozgásformákhoz.
- Finommotoros képességeik olyan szintre fejlődnek, amely megalapozza az iskolai írás-olvasás tanulását.
- Érzékelési és észlelési képességeik fejlődése révén kialakul alaklátásuk, formaállandósági észlelésük, vizuális differenciáló képességük.
- Önfegyelmük, figyelmük, feladattartásuk megerősödik, képesek a szabályok követésére.
- Mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik, növekszik fizikai teljesítőképességük, teherbíró- és ellenálló képességük.
- Kitartóan és örömmel vesznek részt mozgásos játékokban, ismernek és önállóan, felnőtti irányítás nélkül is játszanak különféle futó-, fogó- és labdajátékokat.
- Tájékozódnak a térben, biztosan alkalmazzák a jobb-bal, előre-hátra, fent-lent irányokat, melyek a további tanulási folyamatokat is megalapozzák.

A külső világ tevékeny megismerése.

A tevékenység célja, hogy a gyerekek minél több ismeretet, tapasztalatot szerezzenek szűkebb-tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetükről, alapvető mennyiségi és formai összefüggéseiről, megalapozva környezetvédő szemléletüket. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A környezet megismerés tartalmának csoportosítása

- Társadalmi környezet: család, tagjai együttélése, óvoda, felnőttek munkája, környezet tárgyai, eszközei, anyagai, színei, lakóhely, közlekedési eszközök, közlekedés szabályai
- Természeti környezet: évszakok, növények, állatok, élőhelyek, élettelen természeti környezet, kőzetek, levegő, víz, tűz, föld
- Környezetvédelem, természetvédelem: a környezetvédelem jeles napjai, környezettudatos vásárlás, szelektív hulladékgyűjtés

A környezetvédelem jeles zöldnapjait (Állatok, Víz, Föld, Madarak és Fák napja, Föld Napja) érdekes programok szervezésével tesszük emlékezetessé.

Képességfejlesztés lehetőségei a külső világ tevékeny megismerése során

Fejlesztési terület	**Részletek, jellemzők**
Érzelmi-szociális	A természethez való pozitív érzelmi viszony, szülőföld, emberek, a táj szeretetére nevelés, tárgyi kultúra értékeinek szeretete, védelme. Feladattudat, szabálytudat, kitartás, türelem, ítélőképesség, kapcsolatteremtő képesség, közösségi érzés, szociabilitás, másokkal való kapcsolat igénye, testséma, önmaga felismerése. Intellektuális érzelmek, együttműködési készség, feladattartás, önálló feladatmegoldás.
Értelmi	Érzékelés, ízérzék, térérzékelés, időérzékelés, érzékszervi működés. Figyelem – koncentrált, szándékos: formaalakítás, hallási érzékelés, szem fixációs működése, tapintásos érzékelés. Téri helyzetek, cselekvések, színek, irányok, formák, tulajdonságok, méretek felismerése. Fogalomalkotás, számfogalom, számolási készség, problémamegoldó gondolkodás, szándékos figyelem, problémakezelés, analizáló-szintetizáló készség fejlesztése.

Verbális	Beszédkultúra, kérdéskultúra, kifejezőkészség, magabiztos, tudatos, kreatív önkifejezés. Választékos nyelvi eszközökben gazdag, kulturált stílus különböző kommunikációs helyzetekben. Beszédbátorság erősítése, beszédtechnika fejlesztése, szövegértés kialakítása, szövegalkotási kedv felkeltése, kommunikációs igény motiválása. Szókincsbővítés, tiszta artikuláció fejlesztése, verbális fejlesztés, testrészek neve.
Testi	Egyensúlyérzék, finommotorika, nagy-mozgások, szem–kéz, szem–láb koordináció. Manipulációs készség, gyors reagálás.

A tevékenységek megvalósításának lehetőségei életkori megjelenítése

3-4 éves korosztály:

- A gyermekek ismerkedjenek meg nevükkel, jelükkel, társaik nevével.
- Ismerjék meg az óvodapedagógusok, valamint a dajka (illetve más óvodai dolgozók) nevét.
- Ismerkedjenek testükkel, az érzékszervekkel, és a végtagok funkcióival.
- Legyenek ismereteik a testápolással kapcsolatban.
- Figyeljék meg az évszakok jellegzetes jegyeit.
- Ismerkedjenek fel 2-3 gyümölcsöt, zöldséget, virágot.
- Nevezzenek meg néhány állatot (kutya, macska, tyúk, kakas, kacsa, liba), ezek kicsinyeit, figyeljék meg mozgásukat, hangjukat, külső jellegzetességüket, életüket a ház körül.
- Séták alkalmával gyakorolják a helyes közlekedést.
- Nevezzenek meg 2-3 közlekedési eszközt.
- Ismerjék az alapszíneket.

- 3-4 éves korban indirekt módon, játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva találkoznak a gyerekek a matematikai ismeretekkel. Számolgatunk velük, építgetünk, összehasonlítgatunk, válogatunk a játéktevékenység közben.

4-5 éves korosztály:

- Családtagok felsorolása, a lakcím ismerete
- Testrészek és érzékszervek funkcióinak megnevezése
- Az orvos gyógyító munkájának megismerése
- Évszakok jellegzetes jegyeinek tudása
- Újabb gyümölcsök és zöldségek megismerése
- Újabb állatok megismerése (tehén, ló, disznó, nyúl, kecske)
- Olyan állatok felsorolása, amelyek erdőben, vízben, mezőn élnek
- Téli madáretetés, költöző madarak megismerése
- Séták alkalmával szabályos közlekedés és helyes viselkedés gyakorlása
- Közlekedési eszközök megnevezése, amelyekkel távolabbra lehet utazni, külső jegyek összehasonlítása
- Újabb színek felismerése környezetben, tárgyakon, jelenségeken
- Tárgyak, személyek szabad és kiemelt tulajdonság szerinti összehasonlítása
- Tárgyak, személyek szétválogatása saját vagy ismert szempontok szerint, elrontott válogatás javítása, mások válogatásának folytatása
- Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése mennyiségi, nagysági vagy szubjektív szempontok szerint
- Számfogalom előkészítése: mennyiségek összemérése hosszúság, tömeg, magasság szerint
- Összemérés eszközeinek, módjának megismerése; becslés, összemérés fogalmainak pontosítása
- Halmazok összemérése, párosítás, ugyanannyi fogalmának értése és használata
- Kis számok felismerése összkép alapján
- Tapasztalatszerzés a geometria körében
- Tevékenységek tükörrel
- Tájékozódás térben és síkban ábrázolt világban; alá, fölé, elé, mögé, mellé, közé, jobbra, balra, alatt, fölött, mögött, mellett, között fogalmak értése és helyes használata

5-6-7 éves korosztály:

- A tágabb család ismerete, a családtagok otthoni és munkahelyi munkájának felismerése.
- A testrészek felsorolása az emberi test felépítése szerint.
- Az érzékszervek funkciójának, védelmének és ápolásának megismerése.
- Az évszakok (ősz, tavasz, tél, nyár) felismerése, jellemzőik felidézése.
- Az időjárás különböző elemeinek összehasonlítása.
- A hónapok és a hét napjainak felsorolása.
- A napszakok (reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjszaka, hajnal) ismerete.
- Fák, bokrok, virág- és fűfélék megfigyelése, a növények fejlődése és az időjárás közötti kapcsolat felismerése.
- Növényekkel kapcsolatos munkák végzése.
- Házi, erdei és vadon élő állatok komplex ismerete.
- Vizek, mezők állatvilágának (bogarak, madarak, halak, kisállatok) megismerése.
- Kísérletek végzése a vízzel, a víz körforgásának megismerése.
- Helyes gyalogos közlekedés, közlekedési eszközökön való megfelelő viselkedés gyakorlása.
- Szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközök felsorolása, megkülönböztetése.
- Környezethez tartozó intézmények (iskola, posta, bölcsőde, orvosi rendelő, művelődési ház, könyvtár) funkcióinak, dolgozóinak megismerése.
- Színek és árnyalatok felismerése a környezetben.
- Szelektív hulladékgyűjtéssel, energiatakarékossággal és újrahasznosítással kapcsolatos gyakorlati ismeretek megszerzése.
- A Föld, a csillagászat és a bolygók iránti érdeklődés felkeltése.
- Magyar népszokások, hagyományok, ünnepek tartalmának megismerése.
- A Földön élő más népek, nemzetek kultúrájáról való tájékozottság.
- Egyéni témaválasztásnak megfelelő spontán érdeklődés kielégítése.
- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon, illetve kiemelt tulajdonság alapján.
- Tárgyak, személyek, halmazok szétválogatása saját vagy ismert szempont szerint; hibás válogatás javítása, mások válogatásának folytatása, szempont felismerése.
- Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése mennyiségi tulajdonságok és felismert szabályosság szerint.
- Sorozatok készítése mennyiségi tulajdonságok alapján, szóbeli összehasonlításokkal.

- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon: egyszerű megállapítások megfogalmazása, igazságuk eldöntése, változások felismerése, javítása.
- Számfogalom alapozása: mennyiségek összemérése (magasság, hosszúság, szélesség, vastagság, bőség) közvetlenül vagy zsineg/papírcsík segítségével; tömeg, űrtartalom, terület szerinti mérés.
- Anyanyelvi nevelés: összehasonlító szavak használata (magasabb, alacsonyabb, stb.).
- Halmazok összemérése, elemeik párosítása fejlettségtől függően 15-20-ig.
- Több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyítése párosítással, különféle bontásban.
- Sorba rendezett elemek helyének megállapítása (sorszámok).
- Tapasztalatszerzés darabszámok változásairól (műveletek előkészítése).
- Geometriai tapasztalatok: szabad építés, építmények másolása 2-8 elemből, elforgatva is.
- Tevékenységek tükörrel: mozgások megfigyelése, utánzás tükör mögött.
- Szimmetrikus és nem szimmetrikus alakzatok megkülönböztetése.
- Tájékozódás térben és síkban ábrázolt világban.
- Irányok felismerése, megkülönböztetése, a megfelelő kifejezések helyes használata (alá, fölé, mellé, jobbra, balra, közé, alatt, fölött, mellett, jobboldalon, baloldalon, között).
- Labirintusban tájékozódás nyitott és zárt vonalakkal.

Az óvodapedagógus feladatai

- A környezet megismerésére nevelés életkornak megfelelő tartalmának közvetítése
- A környezet tevékeny megismeréséhez szükséges feltételek biztosítása
- A fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartás kialakítása, környezetért felelős életvitel
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a környezethez
- Értékeink megismertetése, a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok ápolása, népi mesterségek megismerése
- Budakeszi értékeinek megismertetése (pl. Vadaspark, Himnusz szobor)
- Értékeink tisztelete, megőrzése, városunk hírnevének tudatosítása, öregbítése, a szőlő- és borkultúra megismertetése
- A napi életet átható környezettudatos nevelői magatartás
- Megalapozza a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét

- Kirándulások alkalmával felhívja a gyerekek figyelmét, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalmát, ne szemeteljenek, és a természetből csak azt hozzák el, amit a természet elengedett
- Felhívja a figyelmet a környezetszennyezés romboló hatására, rámutat a megelőzés fontosságára
- Bevonja a gyermekeket a szelektív hulladékgyűjtésbe
- Észreveteti a természet folyamatos változását
- Épít a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira
- Segíti a gyermeki döntésképesség alakulását, az önálló véleményalakítását
- Tapasztalatszerzési lehetőséget biztosít a természetben és a társadalmi környezetben
- Szervezett tevékenységeit lehetőség szerint a szabad természetben szervezi
- Egyszerű kísérleteket végez a gyermekekkel

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek ismerik közvetlen környezetük személyeit, tárgyait, anyagait
- Ismernek több növényt és állatot
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között
- Pozitív a viszonyuk a környezethez
- A környezetvédő magatartás szokásai megalapozottak, mely a természet, az élőlények és az élet tiszteletében fejeződik ki
- Megfigyelőképességük fejlődött
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, családjáról, környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását; felismeri a napszakokat, különbséget tud tenni az évszakok között; ismeri, és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében lévő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek
- Tárgyak, jelenségek között alapvető összefüggéseket felismer

- Ismeri a környezetében lévő néhány intézmény (iskola, orvosi rendelő, posta, múzeumok) rendeltetését
- Alapvető összefüggéseket felismer
- Igényévé válik a természet megóvása
- Figyel közvetlen környezete tisztaságára, nem szemetel, szereti és tiszteli a természetet
- Ismerik az újrahasznosítás formáit, a szelektív hulladékgyűjtés fogalmát, természetes számukra a műanyag mentesség
- Ismereteit képes alkalmazni.

Külső világ tevékeny megismerése – Matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

- Az alapvető mennyiségi és formai összefüggések felismerésének segítése, a matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.
- A környezet mennyiségi, formai összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása során a mozgás, a játékokkal való manipuláció, a sok és változatos konkrét érzékszervi-mozgásos élmény az elsődleges.
- Az óvodai tevékenységek, a séta, a kirándulás sokféle lehetőséget biztosítanak a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltésére.
- Mindig a tevékenység öröme az elsődleges, majd követi a képi és a szóbeli megfogalmazás.

A gyermekek játék, környezeti megfigyelések, tevékenységek során felfedezik a tárgyak, személyek közötti hasonlóságokat, különbözőségeket, megismerik tulajdonságaikat. Összehasonlítanak, szétválogatnak, sorba rendeznek különböző szempontok szerint. Becsléssel, párosítással, méréssel tapasztalatot szereznek a relációkkal kapcsolatban.

- Az építés, különböző síkbeli alkotások során a gyerekek formafelismerése fejlődik.
- A tükörrel való játék, tükör előtti mozgás segíti a téri percepció fejlődését, a testséma kialakulását, mely alapja a téri tájékozódásnak.
- A gyermekekben fokozatosan kialakul az igény a környezetük tárgyainak, személyeinek megszámlálására.

- Különböző szituációkat kihasználva törekszünk matematikai műveletek végzésére, fejlesztve a gyermekek számfogalmának kialakulását.
- A többféle érzékszerv (látás, hallás, mozgás) bevonása jobban felkelti a gyermekek érdeklődését, és eredményesebben segíti a tanulást.

Az óvodapedagógus feladatai

- A világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása játékos formában, a gyermek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása a tapasztalatszerzésre.
- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- A logikus gondolkodás megalapozása.
- A gyermek spontán megszerzett matematikai tapasztalatainak rendezése.
- A mindennapi élethez igazodó alapvető matematikai összefüggések megismertetése.
- Élethelyzetek, eszközök és tevékenységek biztosítása, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszik lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A komplex matematika tapasztalatszerzések során mindig támaszkodik a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- A matematikai képességek fejlesztését többnyire játékosan, játékba építetten valósítja meg.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Képesek halmazokat tulajdonságuk szerint csoportosítani, sorba rendezni, mennyiségeket összemérni.
- Felismerik az alapformákat.
- Halmazok elrendezésével képesek több, kevesebb, ugyanannyi létrehozására.
- Tízes számkörben számlálnak.
- Ismerik, megértik a relációs fogalmakat.
- Az irányokat megkülönböztetik, megnevezik.
- Cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
- Érti, és helyesen használja a matematikai kifejezéseket.
- Tapasztalata van a tükörrel, ismeri a jobb-bal irányt.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

Célunk, hogy a gyermekek megismerjék és megszeressék a munkát, tapasztalatokon keresztül bővítsék ismereteiket, és megtapasztalják a közösségért végzett feladatok fontosságát. A rendszeres tevékenységek során fejlődik kitartásuk, önállóságuk, céltudatosságuk, valamint megtanulják megbecsülni saját és társaik munkáját.

A gyermekmunka jellegű tevékenységei:

- Örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység
- A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége
- A közösségi kapcsolatok, a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő, pozitív értékelést igényel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Minden gyermeknek lehetőséget biztosít arra, hogy kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- Cselekvő tapasztalás biztosítása.
- Folyamatosan biztosítja, bővíti a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket.
- Fejleszti a munkavégzéshez szükséges attitűdöket és képességeket, tulajdonságokat (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság).
- A saját és a mások teljesítményének elismerésével alakítja a gyermekek kötelességtudatát, illetve közösségi kapcsolataikat.
- A gyermekeket konkrétan, reálisan, saját magukhoz mérten, de mindig a fejlődést segítően értékeli.
- A munkaeszközök számára olyan helyet biztosít, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket (benti és udvari eszközök: seprű, partvis, lapát, gereblye).
- Lehetőséget ad a gyermekeknek bármilyen, őket érdeklő munkatevékenység kipróbálásához, elvégzéséhez.
- Arra törekszik, hogy minden munkatevékenység örömöt jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhessék azokat.
- Biztosítsa a munka játékos jellegét és a gyermek önkéntességét.
- Sok dicsérettel és buzdítással növelje a gyermekek aktivitását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A saját igényük kielégítésével kapcsolatos és a játékukhoz kapcsolódó munka jellegű tevékenységeket természetesen, és aktívan végzik.
- Örömmel vállalkoznak alkalmi megbízatások teljesítésére.
- Felelősséggel vesznek részt a növények, állatok gondozásában.
- A gyermekek örömmel, önállóan, igényesen tevékenykednek.
- Szívesen segítenek a felnőtteknek és a kisebbeknek.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőkként látja el, önállóan mosakodik, törölközik, fogat mos, szükség szerint használja a wc-t, haját

rendben tartja, zsebkendőt használja, önállóan öltözködik, ágyneműjét összehajtja, cipőjét megköti, ruhájával gondosan bánik.

- Naposként elvégzi feladatát, az étkezőasztalt pontosan és esztétikusan megteríti, étkezés után segít az edények elrakodásában, terítő összehajtásában, asztaltörlésben, székek felrakásában.
- Egyre nagyobb önállósággal vesz részt a kerti munkában.
- A tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében segédkezik, majd a helyükre gondosan visszateszi azokat.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

A tanulás feltételei:

- A gyermek cselekvő aktivitása
- Közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás és felfedezés lehetősége
- Kreativitás erősítése

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- Spontán játékos tapasztalatszerzés
- Játékos, cselekvéses tanulás
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati problémamegoldás

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A napi 45 perces, nagycsoportos korosztálynak szánt fejlesztő foglalkozásokban helyet kap:

- Külső világ tevékeny megismerése (megfigyelés, tapasztalatszerzés, kísérletezés)
- Anyanyelvi fejlesztés és kommunikációs játékok
- Elemi számfogalom, mennyiségi viszonyok, térbeli tájékozódás fejlesztése
- Mozgásos feladatok és finommotorika fejlesztése
- Önálló és társas feladatmegoldás gyakorlása

A tanulási folyamat mindig tevékenységközpontú, az óvodapedagógus személyes mintájára és bátorítására épül, figyelembe véve a gyermekek egyéni tempóját és terhelhetőségét. A foglalkozások szervezésében érvényesül a differenciálás és az inkluzív nevelés elve.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Szociális tanulás: Minta és modellkövetés, azonosulás során megy végbe, mely folyamatban a magatartási formákat, viselkedési szabályokat, szokásokat sajátítják el a gyermekek. A felnőtt példájának, az idősebb csoporttársaknak és a szülői ráhatásnak nagy jelentősége van. Fontos módszer a megerősítés és korrekció.
- Spontán tapasztalatszerzés: Szinte minden tevékenységben, de elsősorban a játékban jelenik meg. A gazdag tapasztalatszerzéshez élmények, szabad légkör, változatos, fejlesztő tárgyi környezet és támogató óvónői magatartás szükséges.
- Játékos, cselekvéses tanulás: Alapelve a játékosság és az élményt adó, oldott légkörben történő tevékenykedés.

- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Óvodapedagógus által irányított megfigyelések, tapasztalatszerzések: Ezek lehetőséget biztosítanak az önálló felfedezésre és a kreativitás erősítésére.

Az óvodapedagógus feladatai

- Spontán és szervezett tevékenységeken keresztül személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Épít a gyermekek más forrásokból szerzett tudására.
- Lehetőséget ad megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, felfedezésre, gyakorlati probléma- és feladatmegoldásra.
- Figyelembe veszi a gyermekek személyiségéből adódó különbözőségeket, ennek megfelelően fejleszt.
- Tudatosan alkalmazza a differenciálás módjait az egyéni képességekhez igazodva.
- Differenciált feladatadással sikerélményt nyújt a lassabban fejlődő gyermekeknek is.
- Gondot fordít a tehetséggondozásra.
- A tanulási folyamatban alkalmazza a játékosság elvét.
- Biztosítja a gyermek cselekvő aktivitását, sok érzékszervet bevonó tapasztalást, felfedezés lehetőségét.
- Az életkornak és egyéni képességeknek megfelelő eszközöket biztosít az önálló tapasztalatszerzéshez.
- Ismeri és alkalmazza a szervezéshez szükséges módszereket, eljárásokat.
- Önálló gondolkodásra, ismeretek alkalmazására nevel.
- Az elméleti ismereteket felhasználja a különböző óvodai tevékenységek során.
- A cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt.
- Motiválja, aktivizálja a gyermekeket.
- Kielégíti a gyermek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését, szükség esetén IKT eszközt is használ.
- Biztosítja a szabad választás lehetőségét a párhuzamosan végezhető tevékenységekhez.
- A hibákat, tévesztéseket a fejlődési folyamat részeként kezeli, segíti az egyéni megértést.
- Problémahelyzeteket teremt, fejleszti a gyermeki kompetenciákat.
- Olyan szituációkat kínál, ahol megtapasztalható a felfedezés, kutatás öröme.
- Egyéni érdeklődésnek megfelelő tevékenységeket biztosít.

- Fejleszti az értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- Fejleszti az önállóságot, kitartást, pontosságot, feladattudatot.
- Pozitív megerősítést alkalmaz.
- Szakemberrel együttműködve gondoskodik a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséről.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket (helyes viselkedési normák, kommunikáció, együttműködés).
- Egyéni, pozitív fejlesztő értékeléssel támogatja a gyermeki személyiség kibontakoztatását.
- Előzetes élményekre, tapasztalatokra építi a készségfejlesztést, ismeretbővítést, ismeretrendszerezést.
- Tanulást támogató környezetet alakít ki.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem; nő a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása és átvitele könnyebbé válik.
- Cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.
- Feladattudata fejlődésben, ami a feladat megértésében, feladattartásban, egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésben nyilvánul meg; kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem fejlődik.
- Képességei folyamatosan fejlődnek; érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (téri észlelés, vizuális és akusztikus differenciáció, téri tájékozottság, térbeli mozgás, testséma kialakulása).
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, valamint a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés; a megőrzés időtartama nő, a felidézés egyre hangsúlyosabb.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdésére.

A pedagógiai munka tervezése

A pedagógiai munka tervezése egy tudatos, alapos folyamat, amely kiemelten épít a gyermekek egyéni fejlődési ütemére és egyedi képességeire. A kiindulópont mindig a gyermekcsoport, valamint az egyes gyermekek szükségleteinek, érdeklődési körének és korábbi tapasztalatainak megismerése.

A tervezés során figyelembe vesszük a már megszerzett tudást és élményeket, ezekre alapozzuk a fejlesztési célok meghatározását. Arra törekszünk, hogy a tartalmakat sokszínűen, változatosan dolgozzuk fel, így a nevelési folyamat hatékonyan támogatja a gyermekek fejlődését.

Külön figyelmet fordítunk arra, hogy a spontán gyermeki ötletek és élmények is szervesen beépüljenek a nevelési folyamatba. Az oktatási és nevelési programok tervezése egységben, egymást kiegészítve történik, ahol az integrált foglalkozások nem kötöttek merev időkeretekhez, hanem természetesen illeszkednek a napi tevékenységekbe.

A heti program átfogja a nevelési tevékenységek teljes körét, így nincs szükség részletes vázlatokra. Az írásos tervezés részletezettsége az óvodapedagógus szakmai stílusától és ítélőképességétől függ.

A tevékenységek ütemezését az **ovi KRÉTA** rendszerben dokumentáljuk, az éves csoporttervet az óvodapedagógusok közösen készítik el, figyelembe véve a gyermekek sajátos képességeit és fejlődési ritmusát. Az értékelés során a tervezett célokat, sikerkritériumokat és az elért eredményeket vetjük össze, így biztosítva az összhangot a tervezés és a megvalósítás között.

OviKréta

Pedagógiai dokumentáció – ovi KRÉTA

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2024. szeptember 1-től intézményünk az ovi KRÉTA rendszert alkalmazza az óvodai adminisztrációs és pedagógiai dokumentáció teljes körű vezetésére. Az óvodapedagógusok – jogosultság birtokában – a rendszer „Gyermek” és „Csoport” menü pontjai alatt rögzítik a tanügyigazgatási és pedagógiai dokumentumokat.

Az ovi KRÉTA rendszer használata lehetővé teszi:

- gyermekek fejlődési adatainak rögzítését (fejlődési napló, mérések),
- csoportnapló vezetését,
- felvételi és mulasztási napló kezelését,
- tervek, értékelések, reflexiók digitális tárolását,
- biztonságos, jogosultsághoz kötött adatkezelést.

Csoportszintű dokumentumok az ovi KRÉTA-ban

- Csoportnapló: tartalmazza a csoport összetételét, napi- és hetirendjét, fejlesztési terveket, szokásrendszer tervezését és értékelését, ünnepek, események dokumentációját, szülői kapcsolattartást, reflexiókat és egyéb csoportélettel kapcsolatos feljegyzéseket.
- Felvételi és mulasztási napló: naprakészen vezetett nyilvántartás.
- Fejlődési napló: a gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, mérések rögzítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.
- A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a cél(ok)nak megfelelően, logikusan építi fel.
- Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Képes önállóan, a gyermekek tevékenységének megfigyeléséből, produktumaik értékeléséből kapott adatokat reálisan elemezni-értékelni, és belőlük kiindulva a fejlesztésre vonatkozó tervét elkészíteni, módosítani.
- Nevelő-fejlesztő munka tervezése.
- Hetirend és napirend összeállítása, hetiterv készítés.
- A nevelőmunka folyamatos és időszakos értékelése.
- A gyermek fejlődésének megfigyelését szolgáló feljegyzések vezetése.
- Éves munka értékelése.
- Pedagógiai munkájában érvényesüljön a tervezés, cselekvés, ellenőrzés és a beavatkozás, ennek megfelelően mindennapi tevékenysége tervszerű, logikus felépítésű.

- Tervezőmunkáját, dokumentumait az intézmény programjához igazítva készíti el a komplexitás elve alapján, azt a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgálja.
- Tudatosan tervezze meg a tevékenység céljaihoz megfelelő, változatos módszereket, eszközöket, azokat az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza.
- Mindennapi munkája során tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.
- Pedagógiai céljai legyenek összhangban az alapdokumentumokkal.
- A digitális és infokommunikációs eszközöket használja célszerűen.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítja a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein.
- Épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszik fenntartani érdeklődésüket.

Gyermekek fejlődésének nyomonkövetése

A gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése és dokumentálása az óvodai nevelőmunka alapvető része. A fejlődés értékelése és rögzítése 2024. szeptemberétől teljes egészében az ovi KRÉTA digitális óvodai adminisztrációs és dokumentációs rendszerben történik, mely felváltotta a korábban alkalmazott papíralapú nyilvántartást.

Az ovi KRÉTA lehetővé teszi, hogy a gyermekek egyéni fejlődési útját – testi, értelmi, érzelmi és szociális területen – naprakészen, áttekinthető formában, bármikor visszakereshetően rögzítsük.

- a fejlődés folyamatos nyomon követését és elemzését,
- az egyéni fejlesztési tervek pontosabb összeállítását,
- a mérések és megfigyelések egységes, hiteles dokumentálását,
- az adatok biztonságos, digitális tárolását.

Gyermekek fejlődésének nyomon követésére alkalmazott módszerek:

- Megfigyelés
- Beszélgetés
- Gyermekmunkák elemzése
- Ovi KRÉTA digitális adminisztrációs rendszer

- Megfigyelés- Természetes környezetben, tevékenység közben, folyamatos megfigyeléssel történik.
- Beszélgetés: Természetes környezetben, nyugodt légkörben, az életkori sajátosságok figyelembevételével valósul meg.
- Gyermekmunkák elemzése: Emberrajzok, esetleges munkalapok értékelése.
- Ovi KRÉTA: Egyéni fejlődés nyomon követése digitális adminisztrációs rendszerben.

Az iskolai tanulási zavarok megelőzését támogató pedagógiai munka

Tanulási zavart okozó képességek korai szűrése

- Óvodába lépéstől a megfigyelések alapján következtetünk az egyes képességek elmaradására.
- Cél: A tanulási képességek korai mérésével a tanulási zavarok megelőzése.
- Optimális esetben elegendő a gyermek fejlődése szempontjából az óvodai csoportban végzett pedagógiai tevékenység.

Ettől eltérő esetek:

- Amennyiben egyes területen az életkorban elvárható fejlettségi szint elérése kisebb megsegítést igényel, a csoportban a szervezett foglalkozásokon differenciált feladatadásra, és a játéktevékenységen keresztül megvalósított egyéni fejlesztésre kerül sor, mely az óvodapedagógus vagy az óvodában dolgozó további szakemberek feladatai közé tartozik.
- Ha ez nem bizonyul elegendőnek, csoporton kívül egyéni vagy kiscsoportos célzott fejlesztéssel segít a gyógypedagógus vagy a pszichológus.

Intézményen belüli képességfejlesztés

- Differenciálás
- Képességekhez mért feladatok adása
- Feladatok mennyiségében való eltérés
- Differenciált segítségnyújtás
- Képességekhez mért munka jellegű feladatok
- Irányított tevékenységekben csoportalkotás szempontjai
- Szabad játékidőben (fejlesztő és szabályjátékok)
- Mikrocsoportos/ egyéni foglalkozás

- Komplex tevékenységek
- relaxálás
- Drámajáték
- Fejlesztő szakemberek támogató tevékenysége: gyógypedagógusok és pszichológusok

Az iskolába lépés feltételei

- Az iskolába lépés elsődleges feltétele: a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva.

Óvoda-iskola átmenetet segítő program

A tanköteles korú gyermekek számára az óvodai nevelés kiemelt feladata, hogy játékos, élményközpontú, egyéni fejlettséghez igazodó tevékenységekkel támogassa az iskolai életre való zökkenőmentes átmenetet. A hatályos jogszabály előírásainak megfelelően a nagycsoportos, tanköteles korú gyermekek számára naponta összesen 45 perc időtartamban biztosítunk iskola-előkészítő foglalkozásokat.

- Ezek a foglalkozások:
- Komplex módon fejlesztik a figyelmet, emlékezetet, gondolkodást, finommotorikát, anyanyelvi és matematikai készségeket.
- Segítik a társas kapcsolatok erősödését, az önfegyelmet, a feladattudat kialakulását.
- Erősítik a pozitív énképet, a sikeres feladatmegoldás élményét.

A 45 percet – a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva – szükség esetén több, rövidebb időkeretben valósítjuk meg, beépítve a délelőtti játékos tanulási folyamatokba. A tevékenységek jellege a mindennapi élethelyzetekhez és a játékhoz közel áll, biztosítva a fokozatos átmenetet az iskola tanulásszervezési formái felé.

Budakeszin működő általános iskolákkal tartjuk a kapcsolatot és segítjük egymást, hogy minél sikeresebb legyen az óvoda iskola átmenet.

A fejlődési nyilvántartás adatainak rendszeres értékelése lehetővé teszi a differenciált fejlesztést, a korai intervenciót és a gyermekek iskolára való felkészítésének célzott támogatását.

Gyógypedagógiai ellátás az óvodában

A gyógypedagógiai ellátás célja

Óvodánk gyógypedagógiai programja a gyógypedagógiai célokat és elveket érvényesíti a közoktatási alapelvekkel együtt. A prevenciós és iskolaérettséget támogató gyógypedagógiai tevékenységek a tanulási képességek megalapozását, a tanulási és egyéb részképesség-zavarok megelőzését, az iskolai beváláshoz nélkülözhetetlen érzelem- és viselkedésszabályozás kialakítását célozzák. Kiemelt hangsúlyt fektet a gyermekek egyéni adottságainak figyelembevételére és a gyógypedagógiai szükségletekkel rendelkező gyermekek komplex fejlesztésére és integrációjára az óvodai közösségbe. A gyógypedagógiai tevékenységek célja az óvodai nevelés hatékonyságának támogatása, a gyermek személyicégének fejlesztése.

A gyógypedagógiai megközelítést komplex bio-pszicho-szociális szemlélet jellemzi. Gyógypedagógusaink munkacsoportban, az óvodapedagógusokkal szorosan együttműködve, szükség esetén az intézményi pszichológussal egyeztetve, a szülőkkel partnerségi viszonyra törekedve végzik munkájukat. Ha a gyermek állapota, képességstruktúrája indokolttá teszi, igénybe veszik a Pedagógiai Szakszolgálat segítségét. A terápiás beavatkozások ütközésének elkerülésére az óvodán kívüli fejlesztést végző szakemberekkel is összehangolják tevékenységünket.

Személyi feltételek

- Két fő logopédus félállásban
- Egy fő gyógypedagógus teljes állásban segíti a nevelő-oktató munkát.

A gyógypedagógus feladatai

- állapotfelmérés
- szülőkonzultáció
- fejlesztő tevékenységekhez, illetve szakértői véleményekhez kapcsolódó adminisztráció
- terápiás és fejlesztő foglalkozások megtartása
- szakmai dokumentáció készítése (fejlesztési tervek, gyógypedagógiai vélemények, munkatervek, protokollok, támogató dokumentum az Oktatási Hivatal eljárásához, feljegyzések, statisztikák, tájékoztató anyagok stb.)
- szakmaközi (óvodapedagógus, pszichológus, magán fejlesztő stb.) és intézmények közötti (bölcsőde, iskolák, pedagógiai szakszolgálat) kapcsolattartás

Gyógypedagógiai állapotfelmérés

A 15/2013-as EMMI rendelet értelmében a logopédiai ellátás keretében el kell végezni a **harmadik és ötödik életévüket** betöltött gyermekek beszéd- és nyelvi fejlettségének szűrését.

A **hároméveskori logopédiai szűrés** a nyelvi fejlettség felmérésére irányul. A szűrési kötelezettség a harmadik életévüket betöltött és negyedik életévüket még be nem töltött gyermekeket érinti, eszköze a Macarthur-Bates kommunikatív fejlődési adattár III. (KOFA-3). A szülők által kitöltött kérdőív 5 területet vizsgálva méri fel a gyermek expresszív és receptív nyelvi fejlettségét:

- szókincs
- mondatok
- nyelvhasználat
- példamondatok
- kis hibák

Amennyiben a szűrés során nyelvfejlődési késés mutatkozik, nyelvi képességfejlesztő terápia indítását javasolt. Ennek formája a gyermek életkori sajátosságainak megfelelően a logopédus által a gyermek nyelvi fejlettségi állapotához igazodóan összeállított feladatok otthoni gyakorlása és a rendszeres szülőkonzultáció.

Az ötéveskori szűrés az azt kötelezően előíró EMMI rendelet szerint elsősorban a beszédartikulációra, illetve az írott nyelvi készültségre irányul. A komplex logopédiai és gyógypedagógiai állapotfelmérés eszköze az óvoda gyógypedagógus-munkacsoportja által kidolgozott saját szűrőeljárás, amely a rendeletileg előírt, az írás és olvasás elsajátításának alapkészségeit vizsgáló tesztelemek mellett a matematikai alapkészségek állapotát is feltérképezi. Az adott nevelési év augusztus 31.-éig legalább ötödik életévüket betöltött gyermekek képességvizsgálata az alábbi területekre terjed ki:

- beszédartikuláció
- beszédészlelés: hallási differenciálás, fonológiai feldolgozás
- verbális memória
- beszédértés: több elemű utasítás értelmezése és szövegértés
- téri relációs szavak
- téri-vizuális képességek: térbeli helyzet, térbeli viszonylagosság, vizuális ritmus reprodukciója

- grafomotoros képességek: kézdominancia, ceruzafogás, vonalvezetés, vizuomotoros koordináció
- vizuális memória
- matematikai alapkészségek: tárgyszámlálás, műveletértés, pótlás

Az állapotfelmérés során tanúsított viselkedés következtetni enged a gyermek figyelmi működéseinek, érzelem- és viselkedésszabályozásának, feladattudatának érettségére is. Indokolt esetben, differenciáldiagnosztikai célból további gyógypedagógiai, pszichológiai, orvosi vizsgálatok kezdeményezésére történik.

Szülőkonzultációk

A szűrővizsgálatot követően, illetve egyéni megkeresés alapján a nevelési év során igény szerint a szülők egyéni fogadóóra keretében tájékozódhatnak gyermekük képességállapotáról, előrehaladásáról. Az év eleji szűrővizsgálat eredményei alapján az intézmény javaslattal segíti a tanköteles korba lépő gyermeket nevelő szülők döntését az iskolakezdés idejére vonatkozóan. A további egy év óvodai nevelést kérelmező szülők támogató dokumentumot kapnak az Oktatási Hivatal eljárásához.

Gyógypedagógiai ellátás

A szakértői véleménnyel rendelkező gyermekek fejlesztése az abban leírtaknak megfelelően történik. Az év eleji szűrővizsgálat eredményei alapján fejlesztésbe kerülő gyermekek képességeik állapota szerinti célzott fejlesztésben részesülnek a tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Az ellátás formái

Az öt évet betöltöttek év elejei szűrése alapján fejlesztendő és a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján logopédiai terápiára, fejlesztő foglalkozásra, illetve egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs célú ellátásra jogosult gyermekek célzott támogatása a gyermek egyéni igényeinek leginkább megfelelő formában valósul meg.

Otthoni gyakorlás

Az otthoni gyakorlás és az ezt támogató szülőkonzultáció a fiatalabb óvodai korosztály esetében bevett ellátási forma, ekkor a szülőket olyan nyelvi játékokkal és tanácsokkal látjuk el, melyek nem igénylik az óvodai terápiás közeget.

Csoporton belüli differenciálás

Ha az életkori elvárásokhoz viszonyítva kisebb megsegítés szükséges, a gyermek a saját csoportjában, csoporton belüli differenciálás formájában részesül támogatásban az óvodapedagógus differenciált feladatadásával, játékalapú egyéni fejlesztéssel, illetve a napi tevékenységek keretében megvalósuló egyéni támogatással a gyógypedagógus szakmai tanácsai alapján.

Egyéni vagy kiscsoportos foglalkozás

Amennyiben a csoporton belüli támogatás nem elegendő, a gyógypedagógus csoporton kívüli célzott egyéni vagy kiscsoportos foglalkozásokat tart a gyermek számára. A kiscsoportos foglalkozások során a gyógypedagógiai segítségnyújtás mellett a gyermek a közösségben való adaptív működéshez szükséges kompetenciáit is gyakorolja.

A szakmaközi és intézmények közötti kapcsolattartás formái

- rendszeres megbeszélések a gyógypedagógiai ellátásban részesülő gyermekek óvodapedagógusaival
- esetmegbeszélés igény szerint óvodapedagógusokkal, óvodapszichológussal
- telefonos konzultáció az intézményen kívüli fejlesztő szakemberrel
- éves szülői értekezlet a tanköteles korba lépő gyermekek szülei számára az oktatási intézmények és a pedagógiai szakszolgálat képviselőjének részvételével
- éves egyeztetések: SZIA kerekasztal intézmények közötti eszmecsere, a PMPSZ Budakeszi Tagintézményének tájékoztatója, éves egyeztetés a SZIA és a Mosolyvár Bölcsőde gyógypedagógusával

Óvodapszichológusi ellátás az óvodában

Az óvodapszichológiai ellátás célja:

Az óvodapszichológiai ellátás az óvoda nevelő-fejlesztő munkáját segíti a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi fejlődésének támogatásával, valamint a nevelőtestület és a szülők fejlődéslélektani szakmai támogatásával.

Célja, hogy elősegítse az óvodáskorú gyermekek kiegyensúlyozott, életkoruknak és adottságaiknak megfelelő pszichés jóllétét és fejlődését, beilleszkedését és alkalmazkodását az óvodai környezethez, és az iskolaérettség elérését.

Jogi és szakmai háttér:

Az óvodapszichológusi ellátás a

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,

a 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről, valamint

az „Iskola- és óvodapszichológiai ellátás szakmai protokollja” (Oktatási Hivatal, 2020)

rendelkezéseinek megfelelően történik.

Óvodánkban a köznevelési törvény által meghatározott kötelező óvodapszichológiai ellátás működik, az óvodapszichológus az oktatási hivatal hatályos szakmai módszertani és etikai protokollja alapján végzi munkáját.

A pszichológus titoktartásra és adatvédelemre köteles.

Az óvodapszichológus nem diagnosztizál mentális zavart, hanem pszichés jellemzőket térképez fel, és szükség esetén a pedagógiai szakszolgálathoz irányít.

Az óvodapszichológus mint intézménypszichológusi team-tag:

Az óvodapszichológus szakmailag a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálati rendszerhez tartozik, az intézménypszichológusi szakmai team tagja, a pedagógiai szakszolgálat óvoda-iskolapszichológiai koordinációjához tartozik. A szakmai team részeként rendszeresen részt vesz a koordinátor által szervezett team-megbeszéléseken.

Az óvodapszichológus feladatai:

Az óvodapszichológus közreműködik az óvodai intézményi mentálhigiéné, egészségfejlesztés, intraperszonális és interperszonális (társas) nevelés megfelelő működésének kialakításában.

Az óvodapszichológiai ellátás célja a szűrés, a prevenció (megelőzés), az intervenció (beavatkozás), tanácsadás, fejlesztés, krízisintervenció, és továbbküldés, továbbirányítás, valamint a pedagógusok, szülők és az intézmény támogatása.

Az óvodáskorú gyermekeket csoportos közegben megfigyelheti, őket csoportos foglalkozás keretében elláthatja.

Az óvodapedagógusok jelzéseit fogadja, számukra személyes konzultációt biztosít a gyermekek óvodai nevelésével kapcsolatos kérdésekben.

A szülők jelzéseit fogadja, számukra személyes konzultációt biztosít a gyermekük nevelésével kapcsolatos kérdésekben, tájékoztatja illetve bevonja őket a gyermekek körüli prevenciós és intervenciós munkába, illetve visszajelzést biztosít számukra a csoportos megfigyelésről, csoportos foglalkozásról.

Az óvodapedagógusok és szülők jelzése alapján előadásokat tart fejlődéslélektani, neveléslélektani, vagy a mindennapi élet óvodapszichológiai vonatkozású témáiban.

Az óvodapszichológiai ellátás folyamata:

Az óvodapszichológiai ellátás folyamatának szakaszai a referálás (jelzés), a tájékozódás valamint előzetes megbeszélés, a pszichológiai állapotfelmérés, a beavatkozás/ellátás, illetve az értékelés, továbbutalás, utánkövetés.

1. Prevenciós feladatok

A gyermekek érzelmi és szociális fejlődésének támogatása, önismeret fejlesztése.

Kortárs kapcsolatok, együttműködési készségek erősítése.

Csoportfoglalkozások, pedagógiai tréningek szervezésének segítése (pl. érzelemszabályozás, konfliktuskezelés).

A pedagógusok segítése a nevelési helyzetek pszichológiai kezelésében.

2. Fejlesztő és támogató tevékenység (intervenció)

Kiscsoportos pszichológiai fejlesztés.

A gyermek pszichés jellemzőinek feltérképezése (megfigyelés, interjú, kérdőív).

Beavatkozási terv készítése, utánkövetés, értékelés.

Szükség esetén javaslattétel más szakember (pl. szakszolgálat, logopédus, pszichiáter) bevonására.

3. Tanácsadás és konzultáció

Egyéni és csoportos konzultáció pedagógusokkal és szülőkkel.

Részvétel a gyermekvédelmi, fejlesztési és nevelési értekezleteken.

Közreműködés az egyéni fejlesztési vagy segítségnyújtási tervek kialakításában.

Az óvodapszichológusi együttműködés:

Az óvodapszichológus az óvodapszichológiai ellátást az óvodapedagógusok és a szülők jelzéseinek, igényeinek figyelembevételével alakítja ki.

Az óvodapszichológus ennek érdekében az intézménypszichológia kompetencia határain belül együttműködik az óvodáskorú gyermekek szüleivel és az óvodapedagógusokkal, a gyermekeket az intézményen belül ellátó fejlesztőpedagógus, logopédus, illetve igény szerint a gyermekeket ellátó intézményen kívüli szakemberrel, a területileg illetékes családsegítő és gyermekjóléti központtal, a gyermeket vizsgáló szakemberekkel, gyermekpszichiáterrel, pedagógiai szakszolgálat fejlesztőpedagógusával, gyermekpszichológusával. Az együttműködés elősegítése kiemelt feladata.

Együttműködés:

az óvodapedagógusokkal, fejlesztőpedagógussal, logopédussal,

a szülőkkel,

a helyi pedagógiai szakszolgálattal,

valamint szükség esetén a gyermekjóléti szolgálattal és más szakemberekkel.

Az együttműködés célja a gyermekek komplex, személyre szabott támogatása és a nevelési környezet optimalizálása.

Az óvodapszichológus szerepe az óvoda életében:

Az óvodapszichológus:

részt vesz a nevelőtestületi értekezleteken és szakmai napokon,

hozzájárul a gyermekek érzelmi biztonságot nyújtó környezetének kialakításához,

támogatja a pedagógusok önreflexióját és mentális egészségét,

és segíti az óvoda egészének pszichológiai szemléletű működését.

Az óvodapszichológus az óvodai gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja.

A pszichológiai munka dokumentálása:

Az óvodapszichológus munkáját a hatályos szakmai és adatvédelmi szabályok szerint dokumentálja:

referálási és beleegyezési nyomtatványok,

pszichológiai munkanapló,

szakmai összefoglalók, javaslatok,

éves szakmai munkaterv és beszámoló az intézményvezetés számára.

Az adatkezelés minden esetben a titoktartás és a személyes adatok védelme mellett történik.

Az óvodapszichológusi ellátás formája és gyakorisága

Az óvodapszichológus az óvodai intézménnyel közös megállapodás szerint látja el feladatát, az óvoda éves munkaterve alapján.

A tevékenység tervezése és értékelése az intézményvezetővel egyeztetve, éves munkatervben történik.

Speciális feladatok az intézményben

Gyermekvédelem az óvodában

Óvodánkban a gyermekvédelmi feladatokat egy megbízott óvodapedagógus koordinálja éves munkaterv alapján.

Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, valamint az 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről egymással összhangban fogalmazza meg a gyermeki jogok és kötelességek sorát.

Az óvodai gyermekvédelem célja: a hátrányos helyzetben élő családok gyermekeinek felzárkóztatása, esélyegyenlőtlenség csökkentése. Prevencióval, folyamatos odafigyeléssel a hátrányok kompenzálása.

• A nevelési problémákkal, magatartászavarral küzdő gyermekek szüleivel folyamatos kapcsolattartás.

• A pedagógia eszközeivel helyes nevelési irányban való szemléletváltás elérése.

• Aktív együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, a jelzőrendszer hatékony működtetése. (HÍD családsegítő)

• Információ nyújtása a rászoruló családoknak a mindenkori rendelkezésekben, törvényekben megállapított juttatásokról, lehetőségekről.

Cél:

- Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.
- Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítésére.
- Hozzásegíteni a gyermeket az egészséges, értékes, minőségi élethez.
- A kialakult, vagy kialakulóban lévő problémák időbeni felismerése, ezekre megoldást találni.
- Törekedjünk a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzésére.

Feladat:

- A gyermekeknek nyugodt, családias, szeretetteljes légkört, egészséges, gondoskodást nyújtó környezetet, megkülönböztetés nélküli, hátrányokat kompenzálni képes óvodai napirendet és tevékenységeket biztosítani.
- A „gyermekek mindenek felett álló érdekét" képviselni.
- Megismerni és nyomon követni a családok életében történő, bekövetkező változásokat.
- A szülőket partnerré kell tennünk a munkánk során.
- A megszerzett információikat bizalmasan kell kezelni, hiszen a gyermekvédelmi munka minden pedagógus kötelessége és feladata.
- A személyiségfejlődésben gátolt vagy lemaradt gyermekek a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereihez irányítása.
- A nevelési problémákkal, magatartászavarral küzdő gyermekek szüleivel folyamatos kapcsolattartás.
- A pedagógia eszközeivel helyes nevelési irányban való szemléletváltás elérése.
- Aktív együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival, a jelzőrendszer hatékony működtetése. (HÍD családsegítő)
- Információ nyújtása a rászoruló családoknak a mindenkori rendelkezésekben, törvényekben megállapított juttatásokról, lehetőségekről.

Az óvodavezető feladata

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott óvodapedagógus munkáját segíti.
- Megfelelő feltételeket biztosít a jelzőrendszer kiépítésére.
- A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- Részt vesz esetmegbeszélésen, szükség esetén családlátogatáson.
- Az óvó-védő, baleset megelőzési intézkedéseket rögzíti, a szülőkkel folyamatos kapcsolatot tart.
- Az éves szűrővizsgálatokon felül rendszeresen konzultál a védőnővel, gyermekorvossal, további felügyeleti szervekkel.

A gyermekvédelmi felelős feladata

- Gyermekvédelmi tervet készít, munkájáról évente beszámol a nevelőtestületi értekezleten.
- Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.
- Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.
- Szükség szerint írásbeli jelzéssel él a Gyermekjóléti Szolgálathoz, együttműködik a probléma megoldásában.
- Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvónőivel.
- Továbbképzéseket tart az óvodapedagógusoknak.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében és értékelésében.
- Pedagógiai eszközökkel, tanácsadással segít a szülőknek, pedagógusoknak a gyermekvédelemmel kapcsolatos problémáik megoldásában, a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket felkeresésében.
- Minden esetben a gyermekek érdekeit védi, képviseli, figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését.
- Részt vesz a jelzőrendszeri üléseken, szakmai továbbképzéseken, esetmegbeszéléseken.
- Felhívja a szülők figyelmét az igényelhető, igénybe vehető támogatásokra, az újra igénylés határidejének lejáratára.
- Rendszeres és rendkívüli támogatásokhoz óvodai javaslatot, pedagógiai jellemzést készít.

Az óvodapedagógus feladata

- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket kiszűri az óvodába kerüléskor, illetve a tanév során.
- Tájékozódik a gyermek életkörülményeiről, anamnézist készít, mely a gyermek személyiség lapjának alapja.

- Nevelési tervet készít a csoportnaplóba, melyben megjelöli az aktuális nevelési, fejlesztési feladatokat.
- Állandó, segítő kapcsolatot tart a szülőkkel és a problémás esetek jelzi a gyermekvédelmi felelősnek.
- Differenciált és tudatos nevelő munkája során elősegíti a gyermek egészséges fejlődését, lehetőség szerint kompenzálja a környezet negatív hatásait.
- Az esetek sikeres megoldása érdekében hatékonyan együttműködik a családgondozóval Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.
- Segíti az újonnan belépő gyermekek zökkenőmentes beilleszkedését, befogadását a csoportokba.
- **A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermekek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.**
- **Titoktartási kötelezettség** terheli a pedagógust és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottakat mindazon tény, adat, információ tekintetében, amelyet a gyermekkel és családjával kapcsolatban hivatásuk ellátása során szereztek.

A gyermekvédelmi rendszerben a szülőkkel való kapcsolattartás formái: fogadóóra, családlátogatás, szülői értekezlet, nyílt nap, véletlen találkozás, tanácsadás szülőknek, szülők tájékoztatása.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők, elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- A segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

Egyéni bánásmód

- Gyermekek elfogadása, tisztelete, szeretete, megbecsülése: Intézményünkben nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden gyermek elfogadásban, tiszteletben, szeretetben és megbecsülésben részesüljön, figyelembe véve életkori és egyéni sajátosságaikat.

- Eltérő fejlődési ütemű, különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása: Kiemelten kezeljük azoknak a gyermekeknek a támogatását, akik eltérő fejlődési üteműek vagy speciális gondozást igényelnek.
- Egyéni készségek, képességek kibontakoztatása: Törekszünk minden gyermek egyéni készségeinek és képességeinek fejlesztésére.
- Új gyermekek befogadása: Szeretettel fordulunk a csoporthoz később kapcsolódó új gyermekekhez.
- Differenciált igazodás: Az óvodás korú gyermek szükségleteihez és életkori fejlettségéhez igazodunk, törekszünk a gyermeki szükségletek differenciált kielégítésére.
- Tehetséggondozás: A felismerés módszerével és a szükséges feltételek biztosításával elősegítjük a tehetséggondozást.
- Kiemelkedő képességű gyermekek támogatása: Támogatjuk a speciális fejlesztést és az önmegvalósítás lehetőségét.
- Toleráns viselkedés: A magatartászavaros, visszahúzódó, retardált, szorongó, passzív gyermekekkel szemben a toleráns magatartás mind a felnőttek, mind a gyermekek részéről elvárás.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek fogadása

- Cél: Az integráció biztosítása, az interkulturális értékek befogadása, az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása.
- Emberi jogok védelme: Az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelme kiemelten fontos.
- Kultúrák iránti érdeklődés: Érdeklődést mutatunk a különböző népek kultúrái iránt (jelképek, ételek, népviselet, babák, zene).
- Nyelvi nyitottság: Megtanulunk a gyermek saját nyelvén néhány szót (köszönés, megköszönés) a befogadás elősegítése érdekében.

Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek nevelése

- Befogadó környezet: Stabil, elfogadó környezet biztosításával segítjük az óvodai szokásokhoz való alkalmazkodást.

- Együttműködés: Szoros együttműködés a szociális intézményekkel, segítségnyújtás a családok igényei szerint.
- Nevelési elvek: Megértés, elfogadás és alkalmazkodás.

Hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

- Támogatás: A nehéz anyagi körülmények között élő gyermekek többoldalú megsegítése (pl. ingyenes programok, étkezési hozzájárulás, ruha- és játékgyűjtés).
- Higiénés hiányosságok: Családlátogatások során észlelt problémák feltárása és lehetőség szerinti segítése.
- Együttműködés: Szoros kapcsolat a szociális intézményekkel, problémás családtag esetén jelzés az illetékes hatóságoknak.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése

- Érzelmi támasz: Feladatunk az érzelmi támasznyújtás, kiegyensúlyozott óvodai légkör, türelmes, elfogadó, szeretetteljes hozzáállás biztosítása.
- Hátrányok csökkentése: Kedvezőtlen körülményekből adódó hátrányok enyhítése, veszélyeztetettség csökkentése.
- Kapcsolattartás: Folyamatos kapcsolattartás a gyermekek védelmét ellátó szervek felelőseivel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, családgondozó, pszichológus), az információk bizalmas kezelése.
- Szülői bizalom: Probléma esetén tapintatos kezdeményezés a szülők felé, bizalmuk megnyerése és megtartása.

Sajátos nevelési igényű gyerekek befogadása-befogadó nyilatkozat alapján

- Inklúzió és integrálás: A befogadáshoz szemléletváltás, a különbözőségek elfogadása elengedhetetlen.
- Együttműködés: Szoros együttműködés a családdal, differenciált bánásmód, az egyéni képességek fejlesztése.
- Szakmai fejlődés: Szakmai tapasztalatok gyűjtése (szakkönyvek, szakmai intézmények látogatása) a speciális nevelés támogatására.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTMN)

Cél: a szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése, felzárkóztatás.

- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:
- Különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló.
- A szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít.
- Társas kapcsolati problémákkal, tanulási és magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd.
- Közösségbe való beilleszkedése, valamint személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat.
- Nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A szakértői bizottság szakvéleménye alapján a differenciáló pedagógia és szakszolgálat bevonásával a fejlődés megindítása, elősegítése és felzárkóztatás.

- A BTMN-es gyermek fejlesztéséhez a szakértői bizottság szakemberei (pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus, mozgásterapeuta) megfelelő terápiát, fejlesztést javasolnak, amelyek lehetnek például:
- logopédiai fejlesztés
- mozgásfejlesztés
- grafomotoros fejlesztés
- diszlexia prevenció
- pszichoterápia

Általában a gyermekek óvodapedagógusi kezdeményezésre kerülnek kivizsgálásra.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése

- A szakértői bizottság szakvéleménye alapján határozzák meg a terápia fő lépéseit, feladatait és fejlesztési területeit.
- A terápiát óvodapedagógus, fejlesztő pedagógus és logopédus vezeti, egyéni fejlesztési terv szerint.
- A fejlesztés kiscsoportos formában történik, szükség esetén egyéni fejlesztéssel kiegészítve.
- Az óvodapedagógus differenciált nevelést és fejlesztést alkalmaz: kis lépésekben halad, toleránsan, az egyéni szükségletekhez igazodva.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekekre vonatkozó fejlesztési elvek:

- A fejlesztést csak komplex kivizsgálás után szabad megkezdeni.
- Az ismeretnyújtás fokozatainak kis lépésekben való lebontása, tervezése és végrehajtása.
- A cselekvésbe ágyazott gondolkodás figyelembevétele.
- Kellő idő, alkalom, vagyis a munkához való időtöbblet biztosítása.
- Nagy mennyiségű változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása.
- Az alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- A szociális készségek fejlesztése.
- Az önkiszolgálás fejlesztése.
- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása).
- Tudatos önállóságra nevelés.
- Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód.
- Differenciált fejlesztés, az eltérő terhelhetőség figyelembevétele.

Az óvodapedagógus feladata:

- Személyes példamutatás az elfogadásban, a beilleszkedés segítése.
- Tünetek észlelésekor a család bevonása, szakértői vizsgálat kezdeményezése.
- Együttműködik a szakemberekkel.
- Szakértői bizottság/Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményében javasoltak figyelembevétele.
- Gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét.
- Egyéni, kiscsoportos foglalkozás biztosítása, változatos módszerek és munkaformák alkalmazása.
- A családdal szoros kapcsolattartás, segítő tanácsadás.
- A gyermekközösség pozitív hozzáállásának alakítása, az elfogadás motiválása.
- A részképességek fejlesztése, felzárkóztatás, iskolára való felkészítés.
- Szakértői bizottság vizsgálatának kérelme.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A fejlődés üteme, valamint az elért eredmények a nehézség specifikumától, annak mértékétől, a terápiás idő hosszától és a gyermek terhelhetőségétől függően változhatnak.
- A gyermek képességeinek megfelelő iskolában megkezdheti az iskolás életét.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátása

- Az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő, óvodai nevelésben részt vevő gyermekek indokolt esetben történő, intézményben megvalósuló speciális ellátása.
- Az óvoda vezetője az 1-es típusú diabétesszel élő, az óvodával jogviszonyban álló gyermek részére a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a jogszabályban foglalt speciális ellátást biztosítja.
- Az óvoda igazgatója – az ellátás megszervezésével összefüggésben – a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott beosztottja számára előírhatja:
- a vércukorszint szükség szerinti mérését,
- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását (Nkt. 62. § (1b) bek.).

Az óvoda alkalmazottjának a speciális ellátásban való részvétele három feltételhez között:

- Munkaköri és végzettségi minimumfeltétel: Az óvoda alkalmazottjának rendelkeznie kell a feladat ellátásához szükséges munkaköri besorolással és végzettséggel.
- Szakmai továbbképzés sikeres elvégzése: A speciális ellátásban való részvétel feltétele a kapcsolódó továbbképzés eredményes teljesítése.
- A munkavállaló nyilatkozata a feladat elvállalásáról: A dolgozónak írásban kell nyilatkoznia, hogy vállalja a speciális feladat ellátását.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermek ellátási folyamata az intézményben

- Szülői kérelem benyújtása, mellékelve a szakorvosi javaslatot
- Szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- A gyermek elhelyezése abban a csoportban, ahol megfelelő szakember dolgozik
- Diétás étrend biztosítása a szülői nyilatkozat alapján

- A gyermek rendszeres vércukorszint-mérése a szakorvosi előírásnak megfelelően
- Az ellátáshoz szükséges eszközök és gyógyszerek biztonságos, megfelelő tárolása
- A szükséges mennyiségű inzulin beadása az előírásoknak megfelelően
- Az előírás szerinti, megfelelő időben történő étkeztetés biztosítása
- Kapcsolattartás és együttműködés a szülővel és szakemberekkel

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenet állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

- Testi fejlődés: A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- Lelki fejlődés: A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)
- Szociális fejlődés: Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Lelki fejlődés részletei

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek jellemzői

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását.
- Felismeri a napszakokat.
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan érett gyermek jellemzői

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki, értelmi és szociális fejlődésének elősegítése.

A pedagógiai program beválás vizsgálatának mérése, értékelése

Célunk:

- Mindig aktuális, a törvényeknek megfelelő, korszerű pedagógiai eljárásokat követő, jól használható Pedagógiai Program álljon rendelkezésünkre.

Feladataink:

- A törvényi változásoknak megfelelően, időszakonként a programot felülvizsgáljuk és analizáljuk.
- A felmerült problémákat korrigáljuk és aktualizáljuk.
- Fontos, hogy a programot a pedagógusok magukénak érezzék, és a napi munkájukba szakszerűen beépítsék.
- A nevelőtestület által elfogadott új Pedagógiai Programot az igényeknek megfelelően felülvizsgáljuk, gyakorlati megvalósítását pedig elméleti (előadások, konzultációk stb.) és módszertani (bemutatók, hospitálások) ismereteink bővítése előzi meg.
- A hatékony megvalósítás érdekében munkaközösségeket hozunk létre, amelyek az éves tervükben meghatározzák az adott tanévre vonatkozó kiemelt feladataikat.
- A vezetők a nevelési év kezdetére felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira, ennek feladatmegosztását az éves munkaterv tartalmazza.

Felhasznált irodalom:

- Pitypang Sport Óvoda programja (2016)
- Dr. Dankó Ervinné: Nyelvi kommunikációs nevelés az óvodában OKKER, Bp, 2000.
- Dr. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék CALIBRA, Bp, 1993.
- Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp, 1997.
- Perlai Rezsőné: Az óvodáskor fejlesztő játékai OKKER, Bp, 1998.
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában FER-co Kft.
- Zilahi Józsefné: Mese- vers az óvodában Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1992.
- Forrai Katalin (1991): Ének az óvodában. Editor Musica, Budapest
- Nagy Jenőné (2002): Csak tiszta forrásból. „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete az Óvodások Neveléséért. Szolnok
- https://mozgaskotta.hu/